

Avoimen hallinnon kysely 2023

Vastaajien kokonaismäärä: 107

Sisältö

- Kyselyn taustat
- Kysymyspatteristo
- Tulokset
 - vastaajajoukko,
 - kysymysten vastausjakaumat ja
 - tekstinostoja avovastauksista

Kyselyn taustat

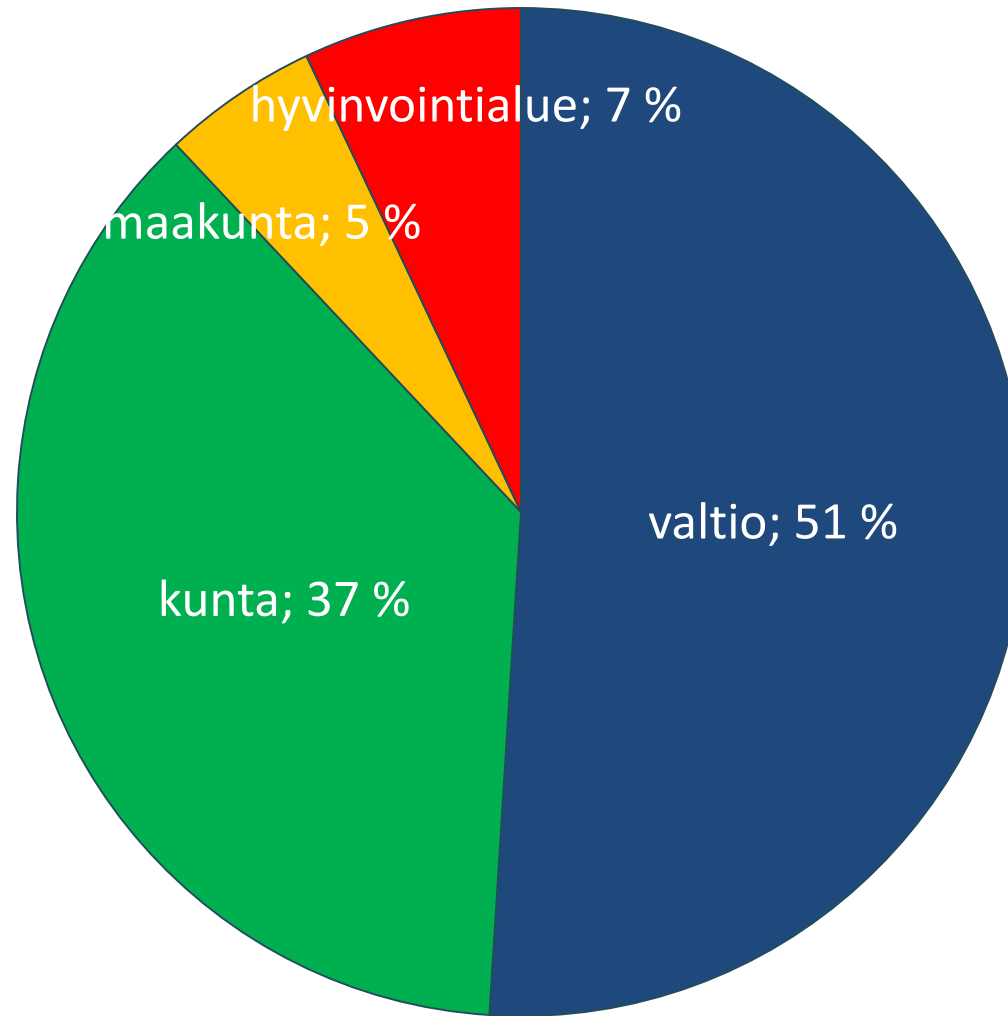
- Avoimen hallinnon kysely valtion virastoille ja laitoksille, kunnille, maakunnille ja hyvinvointialueille
- Toteutettu keväällä 2023 (maalis-huhtikuussa)
- Vastausprosentti ja kattavuus:
 - Lähetetty organisaatioiden kirjaamoihin ja vastauksia saatiin 107 kpl
 - Vastausprosentit: Valtio: 30 % Kunnat: 13 % Maakunnat: 26 % HVA:t: 33 %
 - Tietoa saatu tasaisesti virastoista, eri kokoisista kunnista eri puolelta Suomea sekä maakunnista ja hyvinvointialueilta
- Kyselyä toistettu jo edellisistä toimintaohjelmista, tuloksista tehdään tarkempaa analyysia kesällä 2023 ja hyödynnetään mm. OGP/IRM-seurannassa

Kysymyspatteristo

- Näkyykö avoimen hallinnon edistäminen organisaationne **strategiassa** tai muussa keskeisessä dokumentissa/dokumenteissa?
- Miten tai kenelle avoimen hallinnon edistäminen on **vastuutettu/organisoitu** organisaatiossanne?
- Onko organisaatiossanne avoimen hallinnon edistämiseen liittyvää **verkostoa** tai **ryhmää**?
- Onko henkilöstölle **tukea** avoimen hallinnon edistämiseen?
- Onko avoimen hallinnon **periaatteita esitelty** organisaationne
- Onko organisaationne käyttämään **kieltä selkeytetty**?
- Millä tavoin** kieltä on selkeytetty?
- Tarjoaako organisaationne aineistojaan ja/tai palveluitaan myös **selkokielellä** (joka on vielä selkeää virkakieltä helpompi kielimuoto)?
- Onko organisaationne **internetsivuilla** julkaistu **selkokielistä sisältöä**?
- Onko organisaationne asiakirjoja **selkeytetty visualisoinneilla tai infografiikalla**?
- Kuuletteko** sidosryhmiä ja kansalaisia **jo hankkeiden valmisteluvaiheessa**?
- Onko panostettu **suhteellisesti heikommassa asemassa olevien kuulemiseen/osallistumismahdollisuuksiin**? (esim. lapset, nuoret, ikäihmiset, seksuaalivähemmistöt, syrjäseutujen asukkaat, maahanmuuttajat)
- Millä tavalla **sosiaalista mediaa** hyödynnetään organisaationne viestinnässä?
- Miten avoimen hallinnon edistämistä ja tavoitteiden toteutumista **seurataan ja arvioidaan** organisaatiossanne?
- Onko organisaatiollanne ollut **erityistä viestintää tai kampanjoita** avoimeen hallintoon liittyen?
- Onko organisaationne järjestänyt **kansalaispaneelin tai** hyödyntänyt **muita puntaroivan (deliberatiivisen) keskustelun ja päätöksenteon käytäntöjä**?
- Onko organisaatiossanne vahvistanut **vuoropuhelua yhteiskunnassa** tai hyödyntänyt **dialogia**?
- Ovatko kaikki hankkeenne **hankeikkunassa**? (kysymys koskee vain ministeriöitä)
- Tekeekö organisaationne yhteistyötä tai käytännön tekoja avoimen hallinnon edistämiseksi **kansainvälisesti**?
- Organisaatiomme on vahvistanut virkahenkilöstön ja/tai työntekijöiden **yhteyksiä kansalaisjärjestötoimijoihin** osallisuuden edistämiseksi?
- Kehitättekö **osallisuutta** systemaattisesti myös **organisaationne sisäisenä käytäntönä**?
- Hyviä käytäntöjä?**

VASTAAAJAJOUKKO

2. Missä työskentelet?

Huom.
Värikoodaus myös
tekstivastausdioissa:

Valtio SININEN

Kunnat VIHREÄ

Maakunnat ORANSSI

Hyvinvointialueet PUNAINEN

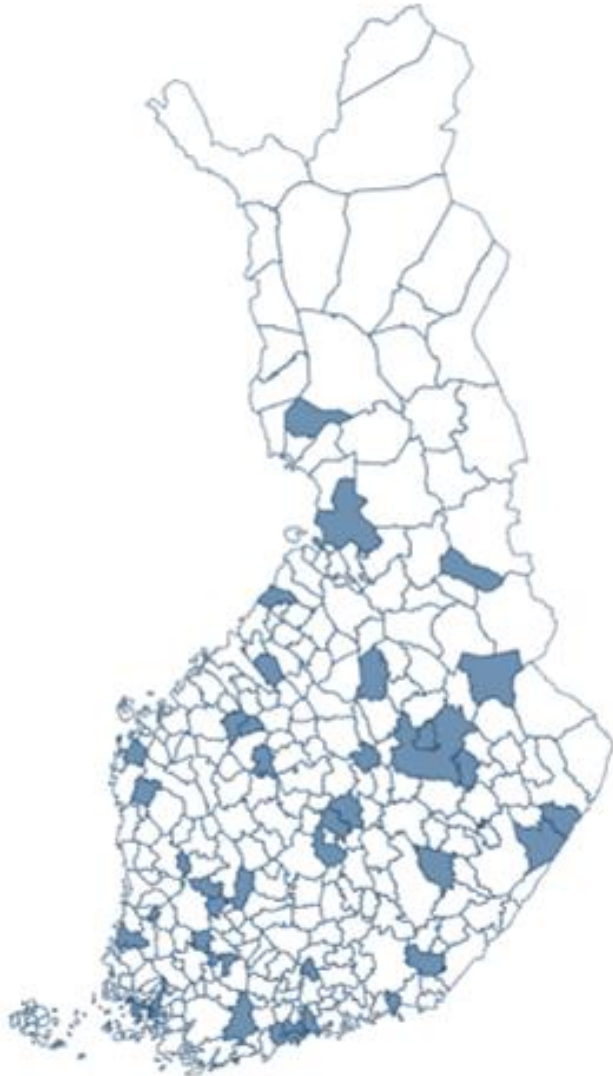
n = 107

Vastauksia saatiin valtion virastoista...

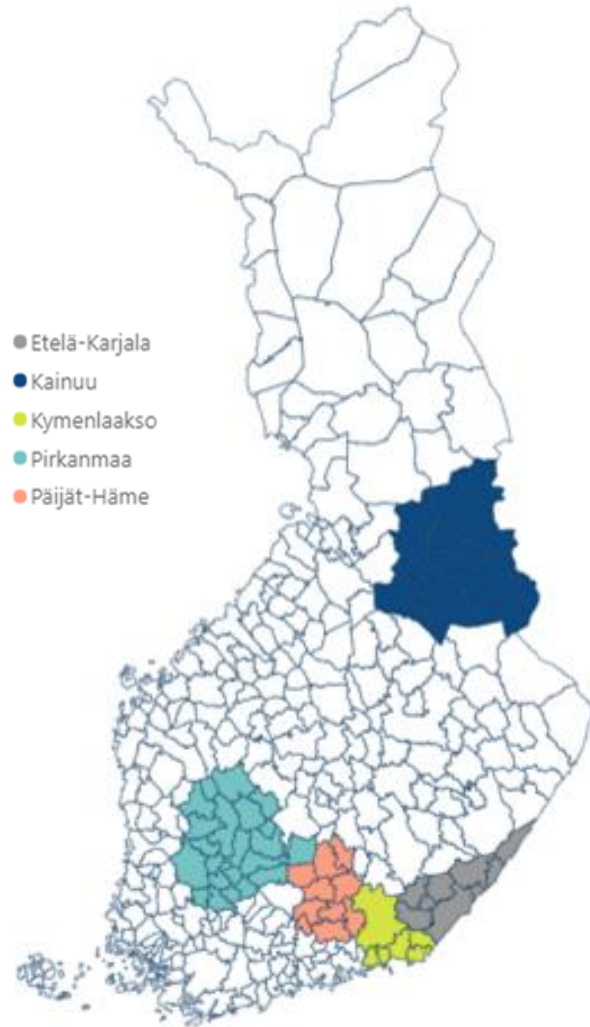
- **Kaikista ministeriöistä** (pl. LVM ja YM)
- **Kaikilta hallinnonaloilta**
- **Mm.** *aluehallintovirasto (5), eduskunnan kanslia, Energiavirasto, Fimea, GTK, Helsingin eurooppalainen koulu, hallinto-oikeus, Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteen laitos, Kotimaisten kielten keskus, Kuluttajariitalautakunta, Lapsiasiavaltuutetun toimisto, Luonnonvarakeskus, oikeusapu- ja edunvalvontapiiri, Maa- ja metsätalousministeriö, Maahanmuuttovirasto, Maanmittauslaitos, Meriturva, Museovirasto, Oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Opintotuen muutoksenhakulautakunta, PRH, Puolustusministeriö, Rikosseuraamuslaitos, Saavutettavuuskirjasto Celia, sisäministeriö, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira, STM, Suomen Akatemia, Suomen ympäristökeskus, Säteilyturvakeskus, Tasa-arvovaltuutetun toimisto, TEM, TE-toimisto (2), THL, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Tilastokeskus, Traficom, Tuomioistuinvirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, ulkoministeriö, Ulosottolaitos/valtakunnanhoidin kanslia, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, Valtiovarainministeriö, Valtori, Varastokirjasto, VNK, Väylävirasto Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto*

... ja vastauksia saatiin ympäri Suomen

Kunnat

Maakunnat

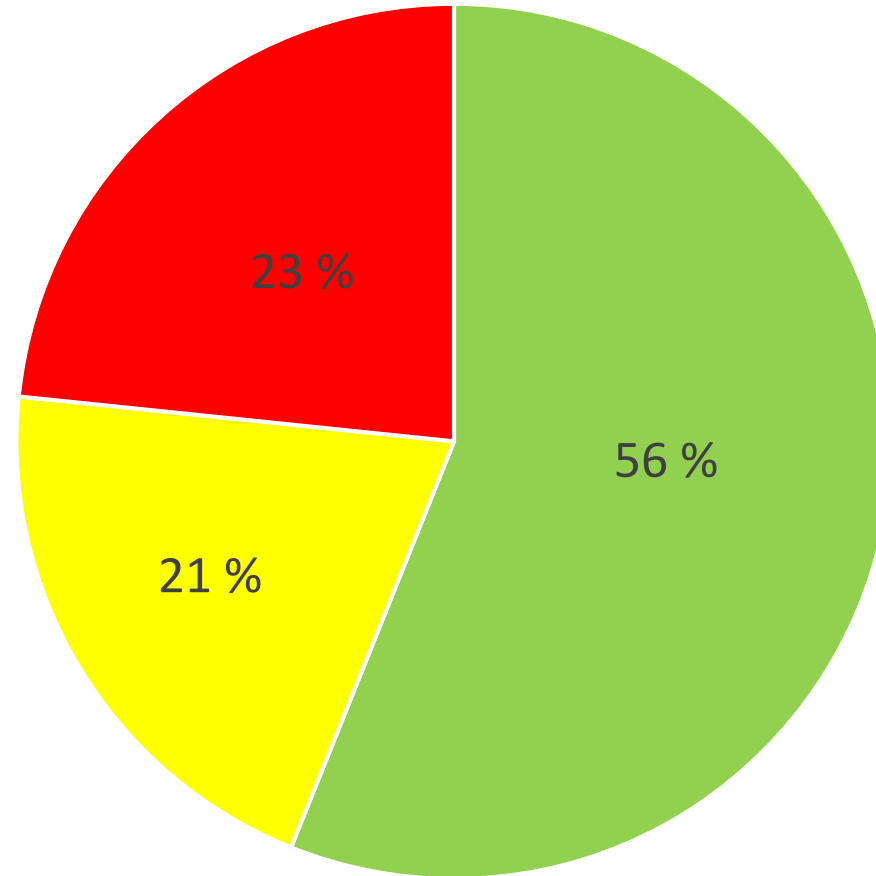

Hyvinvointialueet

-
- A map of Finland showing the boundaries of all well-being regions. The regions are color-coded: Etelä-Karjalan hyvinvointialue (dark blue), Helsingin kaupunki (red), Keski-Suomen hyvinvointialue (grey), Lapin hyvinvointialue (light blue), Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (yellow), Pohjanmaan hyvinvointialue (teal), and Päijät-Hämeen hyvinvointialue (orange).
- Etelä-Karjalan hyvinvointia...
 - Helsingin kaupunki
 - Keski-Suomen hyvinvointi...
 - Lapin hyvinvointialue
 - Länsi-Uudenmaan hyvinvo...
 - Pohjanmaan hyvinvointialue
 - Päijät-Hämeen hyvinvointi...

TULOKSET

3. Näkykö avoimen hallinnon edistäminen organisaationne strategiassa tai muussa keskeisessä dokumentissa/dokumenteissa?

■ Näky organisaation strategiassa ■ Näky muissa dokumenteissa kuin strategiassa ■ Ei näy tai ei osaa sanoa

101 n

Näkyvä strategiasa tai muussa dokumentaatiassa?

KYLLÄ näkyvä:

- Strategiasa (51 mainintaa)
- Viestinnän dokumenteissa* (13 mainintaa)
- Osallisuus- tai vastuullisuusohjelma tms. (9 mainintaa)
- Arvona (8 mainintaa)
- Hallintosäännössä (4)
- Talousarviossa (3)
- Tulossopimuksessa, -tavoitteena (2)
- Toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelmasa (2)

- Valmistelijoiden ohjeissa, eettisissä ohjeissa, jne.
- Virkamieshyveessä
- Tutkimuseettiseneuvottelu kunnan hyvän tieteellisen käytännön periaatteet, hyvän toimintatavan periaatteet
- Aineistopolitiikassa
- Viraston ohjaukseen ja seurantaan liittyvissä dokumenteissa
- Osana julkisuuskuva mediabarometrissa
- Avoimen hallinnon toimintasuunnitelmasa

Ei näy:

- Ei, ei suoraan, ei tällä hetkellä, ei vielä, ei tietoa (20 mainintaa)

NÄKYVÄ muussa:

- Toimintatavoissa, toimintapolitiikassa tai työaluisa (17 mainintaa)

HUOM:

Tässä tarkasteltu koko aineiston tekstivastauksia
(52+38+4+7=101)

* Viestinnän suunnitelma, periaatteet, linjaus, ohjeet, strategia tms.

4. Miten tai kenelle avoimen hallinnon edistäminen on vastuutettu/organisoitu valtion virastoissa (53 tekstivastausta)?

- Ylin johto, johto, johtoryhmä, esihenkilöt, johtajat (23 mainintaa)
- Ei kukaan, ei suoraan, hajautetusti, kukin omalta osaltaan, kaikki, koko henkilöstö, työjärjestysvastuiden mukaan (ei koordinoitua), laaja-alaisesti koko organisaatiossa/toiminnassa (20 mainintaa)
- Viestintä (17 mainintaa)
- Hallinto, tukipalvelut, hallintopalvelut, hallinto-osasto, hallintojohtaja (15 mainintaa)
- Avoimen hallinnon virkamiesverkostossa tai työryhmässä n.n. (3), saavutettavuus-asioista n.n. (2), selkokielen työryhmää koordinoi n.n.
- Henkilöstöhallinto (2)
- Mm. johtava lakimies, johtava asiantuntija, asiakirjahallinnon päällikkö, saavutettavuusasiantuntija
- Mm. Digipalvelut ja Tiedontuotannon laatu -yksiköt
- Avoin hallinto -edustajat valittu viestinnästä ja poliittiselta osastolta, yhteyshenkilö hallintopalveluissa
- Yhteistyössä
- Tietohallinto
- Tieto- ja viestintäosasto, hallinto- ja palveluosasto, virkakielityöryhmä
- Talous
- Substanssi (KOTUS)
- OM:n lainsäädännön valmistelu substanssiyksiköillä, Demokratia- ja julkisoikeusosasto päävastuullisena, Hallinto- ja ohjausosasto (HOO) koordinoi hallinnonalalla
- VM/VKO

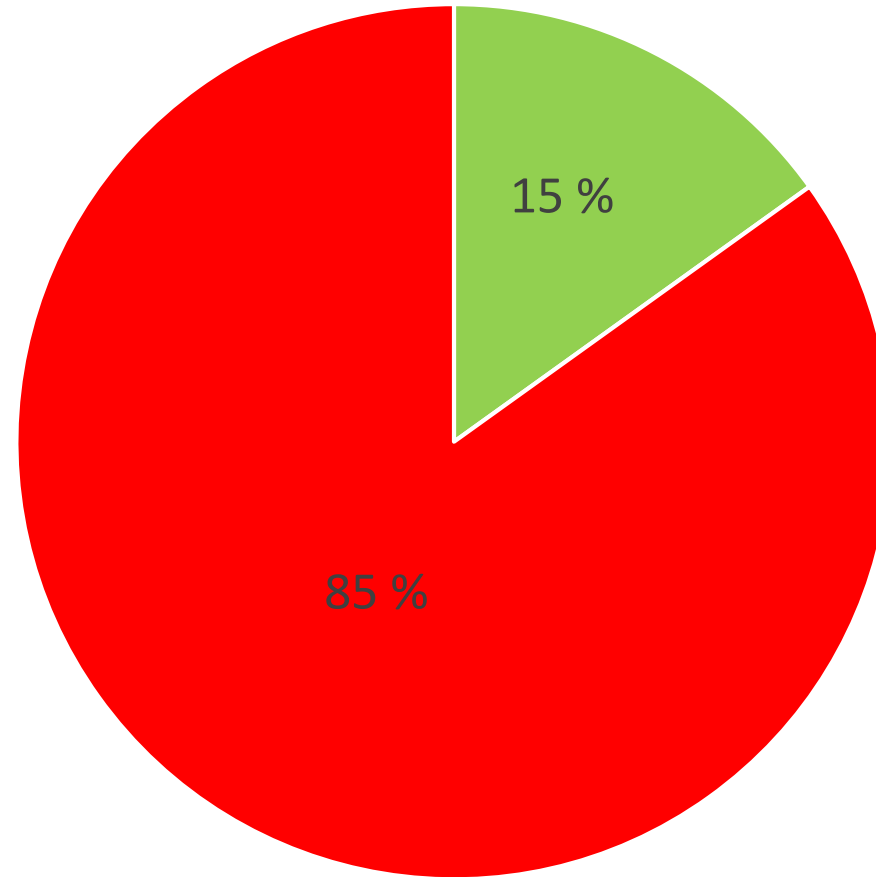
4. Miten tai kenelle avoimen hallinnon edistäminen on vastuutettu/organisoitu kunnissa (38 tekstivastausta)?

- Johto, johtoryhmä, kunnanjohtaja, pormestarit, apulaispormestarit, palvelualuejohtajat (15 mainintaa)
- Ei kenellekään, ei kokonaisvaltaisesti, ei vielä, ei suoraan, hajautettu vastuu, kaikkien vastuulla, henkilöstö, yksiköt ja yksilöt kukin omassa toiminnassaan (14 mainintaa)
- Hallintojohtaja, hallintosihteeri, hallinto- ja kehittämispäällikkö, hallinto (11 mainintaa)
- Kunnanhallitukselle (4)
- Osallisuusyksikkö/-toimiala (2), viestintä sekä Kuntademokratian palvelualue.
- Avoin hallinto ja osallisuus -työryhmä, hallinto- ja kehittämispäällikkö, osallisuuskoordinaattori (2)
- Keskushallinto
- Ennen kaikkea lautakuntien, hallituksen ja valtuuston valmistelijoilla sekä esittelijöillä
- Konsernipalvelut-toimiala, teknisellä toimialalla
- Poliittiset päättäjät, viranhaltijat ja kuntalaiset
- Luottamushenkilöt, viran- ja toimenhaltijoille.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnalle
- Strategia- ja kehittämissyksikön Tietojohtaminen ja asiakkuuksien hallinta – tiimi ja viestinnän tiimi+ muut kaupungin yksiköt ml. Hallintoyksikkö

4. Miten tai kenelle avoimen hallinnon edistäminen on vastuutettu/organisoitu maakunnissa (5 tekstivastausta) ja hyvinvointialueilla (7 tekstivastausta)?

- Hallintojohtaja, Hallintoyksikkö, johtoryhmä, hallintojohtaja, maakuntajohtajalle, vastuualueet.
- Hallinto (6), johto, johtoryhmä (2 mainintaa), strategia- ja hallintojohtaja, osallisuus- ja demokratiajohtokunta, luottamushenkilöt, viestintä (2), osallisuusasiantuntijat, hyvinvointi ja kumppanuudet - palvelualue, tieto- ja IT-johtajat

5. Onko organisaatiossanne avoimen hallinnon edistämiseen liittyvää verkostoa tai ryhmää?

■ Kyllä n 16 ■ Ei n 90

106 n

Organisaatiossanne ryhmää tai verkostoa avoimen hallinnon edistämiseen? 1/2

Valtio-vastauksia (yht. 15 kpl):

- Ei ole, ei varsinaista (4 mainintaa)
- Osana johtoryhmää (2)
- Mm. kestävän kehityksen ohjelman sivutuotteena
- Substanssityön ryhmät
- Virkatyössä ja viestinnän linjauksissa
- Esim. kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE) ja lainvalmistelun kehittämisen yhteistyöryhmä (LAKE)
- Laadunhallintatyössä teemat (valmistelutiimi yli osastorajojen)
- Viestinnäntiimi
- ”Organisaation koko on 10 hlöä”
- Avoimen hallinnon työryhmä lakkautettiin joitakin vuosia sitten, päätöstä uuden suunnitellun ryhmän perustamisesta ei ole tehty.
- Tämä on osa jokaisen toimintaa ja organisaation toimintakulttuuria, jota jokaisen pitää edistää ja strategian kautta myös toimia sen mukaan.

Organisaatiossanne ryhmää tai verkostoa avoimen hallinnon edistämiseen? 2/2

Kuntien vastauksia (16 tekstivastausta):

- Ei tällä hetkellä, osana muuta ryhmää tai työtä (4 mainintaa)
- Johtoryhmä (3 mainintaa)
- Voisi perustaa, otamme idean käyttöön (2)
- Aluetyön, esteettömyyden ja osallisuuden kehittäjäryhmä
- Avoimen hallinnon työryhmä
- Avoin hallinto ja osallisuus -työryhmä
- Mukana SitraLabin muutosohjelma-hankkeessa
- Osallisuusverkostot, saavutettavuusverkosto, pormestarin osallisuuden neuvottelukunta ja osallisuuden ohjausryhmä sekä lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä
- alueverkostot, asiakasraadit, asukasillat, neuvostot, nuorisovaltuusto, lasten parlamentti, järjestöedustamo, kaupungin seuraparlamentti,

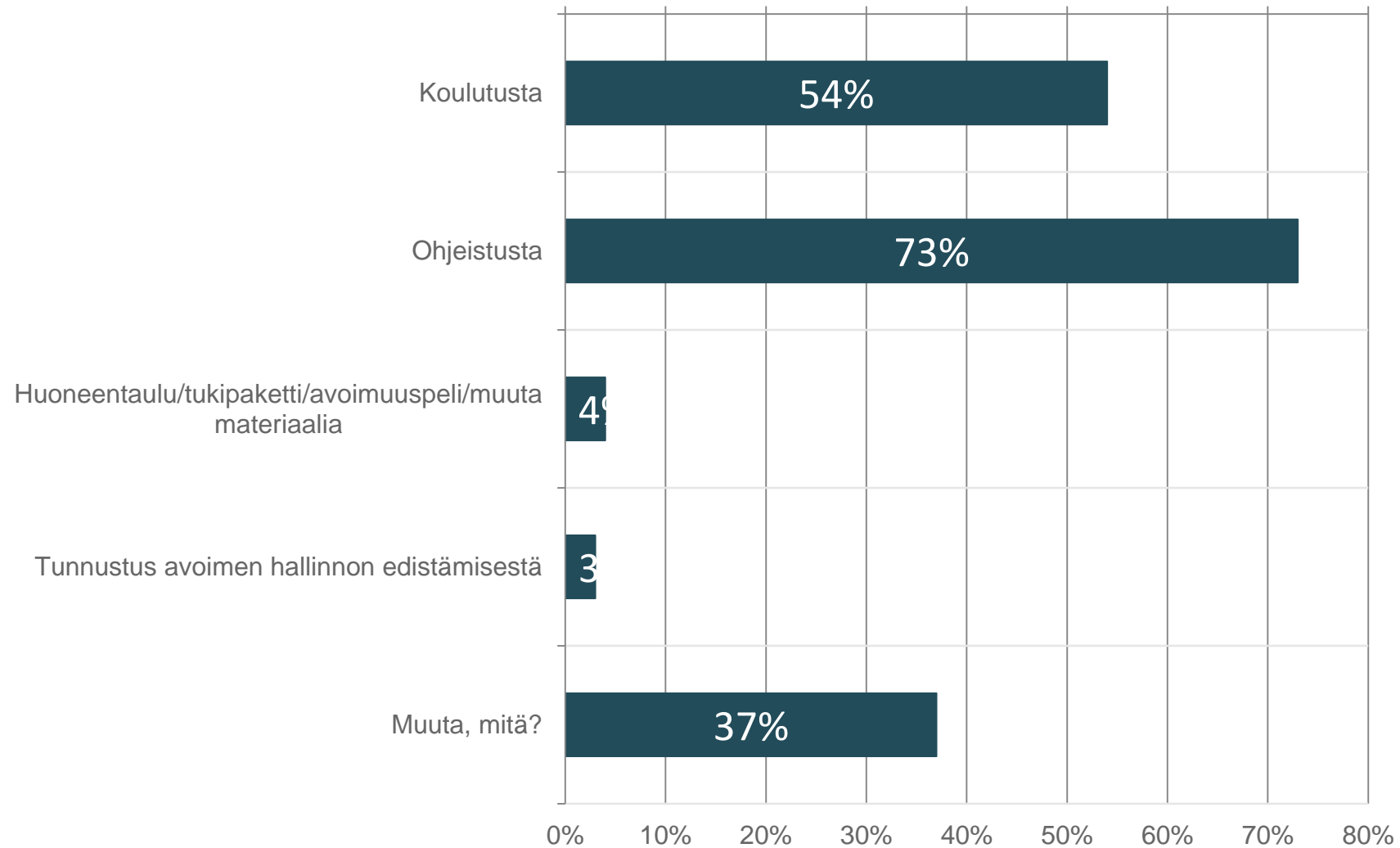
vapaaehtoistoiminta

- mm. osallisuustiimi ja -verkosto sekä saavutettavuustyöryhmä.
- viestinnän ryhmä, hallinnon viikkopalaverit

Maakuntien (1) ja hyvinvointialueiden (4) maininnat:

- ei ole (erikseen),
- johtoryhmä,
- osallisuus- ja demokratiajohtokunta,
- osallisuus- ja asiakkuuslautakunta,
- vanhus- ja vammaisneuvostot sekä nuorisovaltuusto
- hyvinvointialueen kuntajohtaja-, hyte- jne. verkostot,
- kuntien neuvottelukunta

6. Onko henkilöstölle tukea avoimen hallinnon edistämiseen?

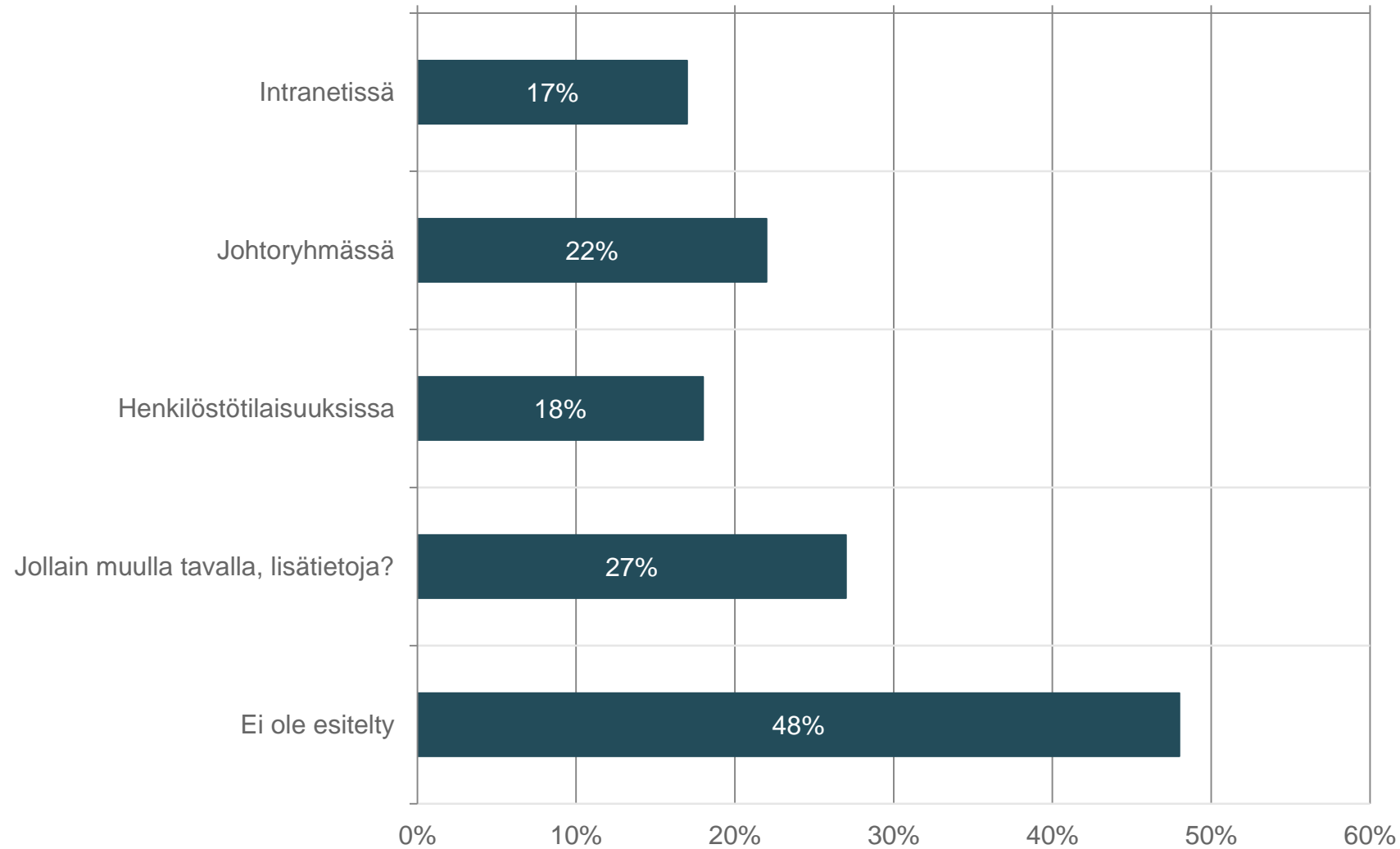
79 n, valittuja vastauksia 135

Tukea avoimen hallinnon edistämiseen?

(Muu tuki –tekstivastauksia 22+4+1+2)

- Koulutusta (5 mainintaa), ohjeita (3) ja infotilaisuuksia (4)
- Ei ole toistaiseksi (5)
- Yhteistyöaikaa, käytännön toteutuksessa auttamista (3)
- Intrassa (3) oma osio kannustaa osallistumaan - tai oma osio on suunnitteilla
- eOppivan (2) koulutuksia mm. avoimesta hallinnosta, hyvästä virkakielestä ja saavutettavista asiakirjoista
- Pakollinen hallintolakikoulutus
- Sisäiseen ja ulkoiseen viestintään liittyvää koulutusta
- Viestinnän ohjeistus kannustaa avoimeen viestintään ja vuorovaikutukseen
- Dialogikoulutus, "Reilun pelin vinkit organisaation avoimen toimintakulttuurin tueksi" -ohjeistus
- Ohjeistusta ja tukea ns. code of conductiin, hyvän hallinnon periaatteiden toiminnallistaminen käynnissä (verkkokoulutus)
- Osana muuta vastuullisuus- ja kestävyystoimintaa
- Työkaluja on esim. saavutettavuudesta sekä somen käytöstä
- Aiheen pitäminen esillä intranetissä sekä hankkeiden ja muun toiminnan suunnittelussa
- Tuomioistuinlaitoksen strategia, tulossopimus ja viestintäsuunnitelma, YT-toimielin
- Strategiamateriaali, jalkauttaminen tiimien käsiteltävänä
- Kansalliset dialogit.fi-pilotti: Maahanmuuttodialogit, Digiakatemian räätälöity koulutus, erillistä tukimateriaalia ei ministeriössä ole laadittu
- Saavutettavuudesta ja hyvästä virkakielestä on ohjeita intranetissä ja on järjestetty tilaisuuksia/tiedotusta.
- Saavutettavuudesta on järjestetty kaikille avoimia koulutuksia ja ongelmatilanteiden ratkaisemiseen keskittyviä saavutettavuusklinikoita.
- Selkeän virkakielen ja selkokielen käytön edistämiseksi on perustettu Selkokieli THL:ssä työryhmä, joka kokoontuu 6 krt/vuosi. Teamsissa Saavutettavuus ja Selkokieli -ryhmät, joissa voi vapaasti keskustella aiheisiin liittyvistä asioista ja kysyä neuvoja kollegoilta.
- Viestinnän, kielenhuollon ja saavutettavuuden koulutusta ja ohjeistusta henkilöstölle.
- Avoimuus on yksi strategisista arvoistamme

7. Onko avoimen hallinnon periaatteita esitelty organisaatiossanne?

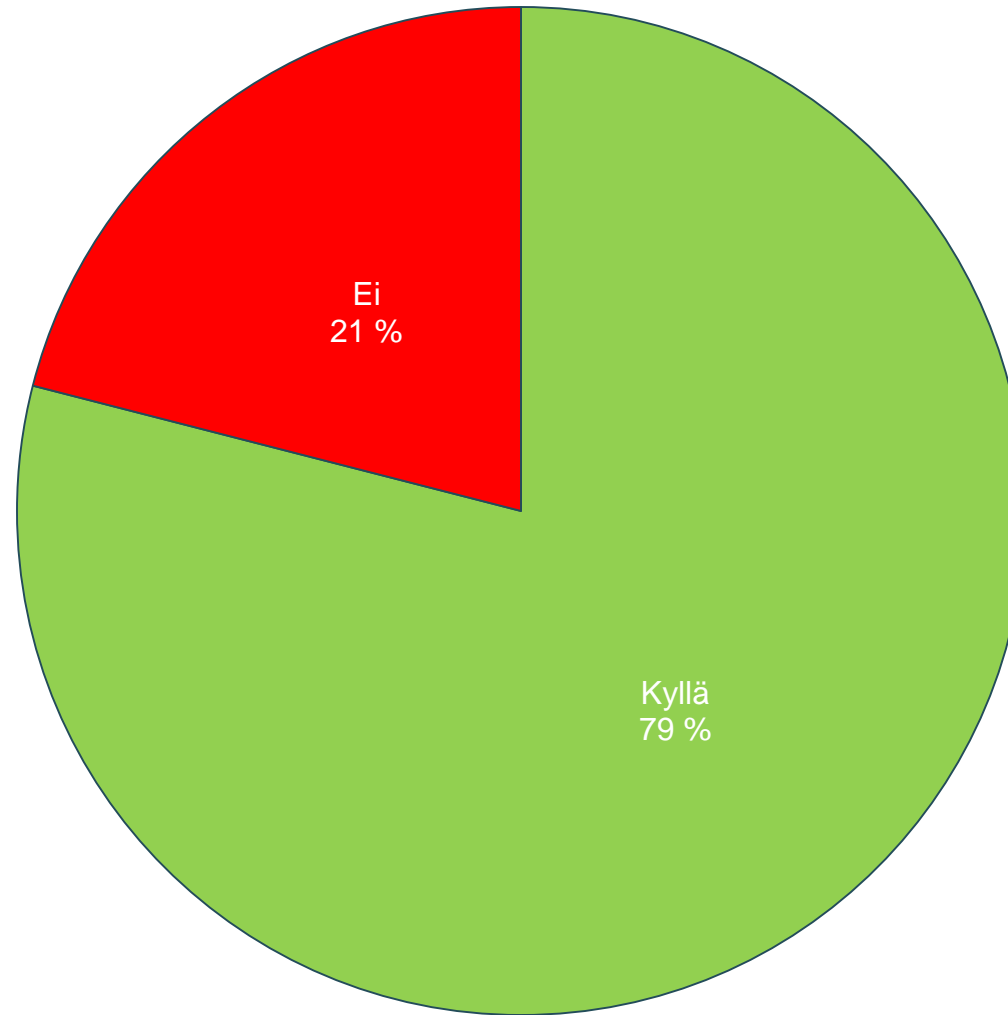

n = 102; valittuja vastauksia n= 134

Avoimen hallinnon periaatteita esitelty?

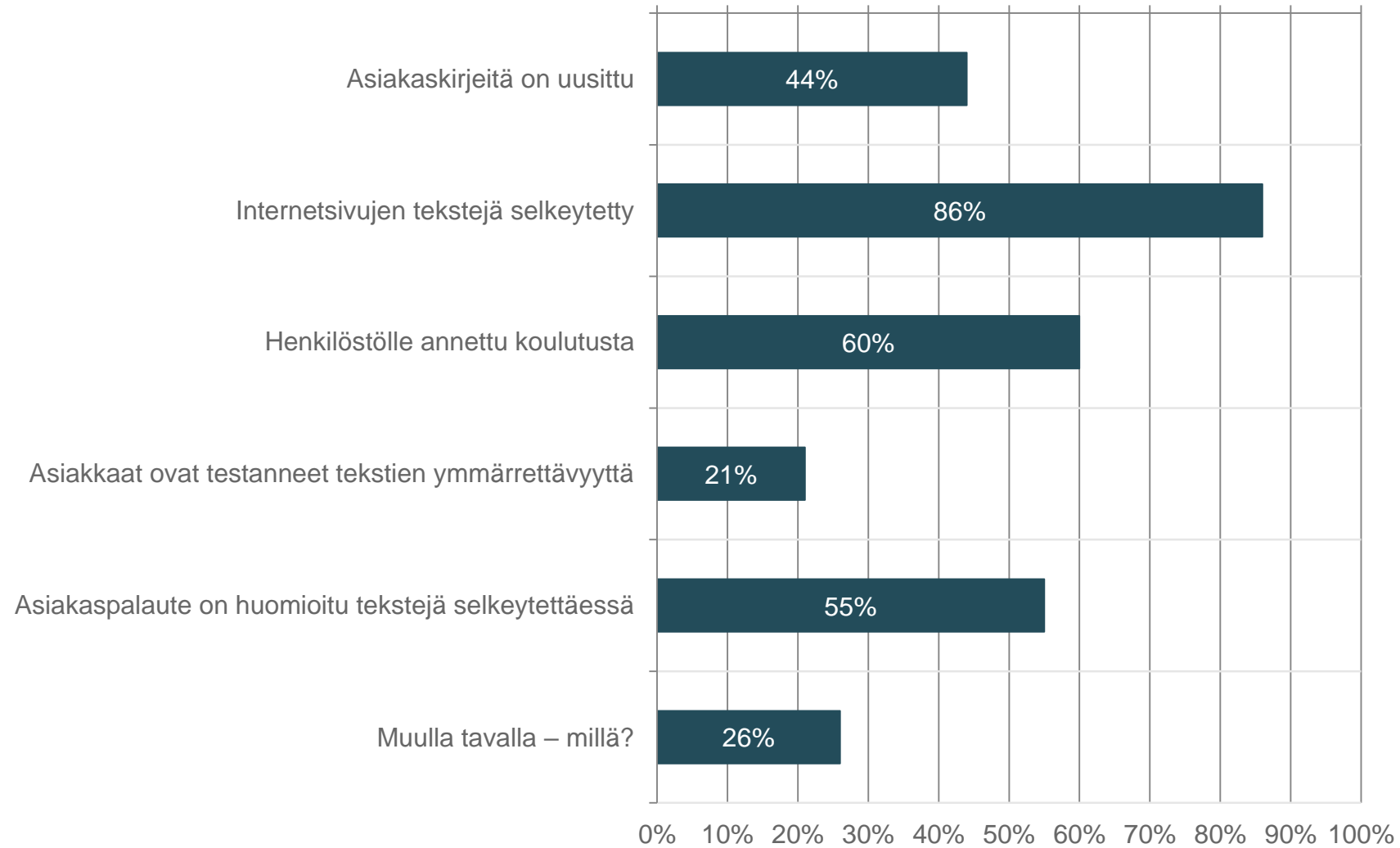
- On esitelty osana toimintaa ja yleisenä periaatteena, muttei Avoimen hallinnon periaatteiden otsikolla/nimellä tai yleisesittelyä ei ole ollut (5)
- Osana strategiaa (2)
- Osana toimintaperiaatteita
- Osana muuta vastuullisuus- ja kestävyystoimintaa
- Osana perehdytystä
- Asianhallinnan koulutustilaisuuksissa
- Avoimen hallinnon virkamiesverkoston tapaamisella
- Organisaation code of conduct (hyvätieteellinen käytäntö, avointiede ja avoin data jne.)
- Uutiskirjeellä ja Julkisen hallinnon strategia -työssä
- Säädösvalmisteluoppaissa (osallistamisesta ja viestinnästä)
- YT-toimielin
- Ei varsinaisesti juuri avoimen hallinnon periaatteiden nimellä (useita vastaajia), mutta asiasisältöä sivuten koulutuksissa ja viestinnän periaatteissa ja ohjeistuksessa.
- Kunnanvaltuustossa, vaikuttamistoimielimien kokouksissa (mm. vanhus- ja vammaisneuvostoissa), Avoimen hallinnon iltapäivässä, osana perehdytystä viestinnän linjauksissa ja mediaviestinnän koulutuksessa, koulutuksissa
- osallistu.hel.fi

8. Onko organisaationne käyttämää kieltä selkeytetty?

n = 106

9. Millä tavoin kieltä on selkeytetty?

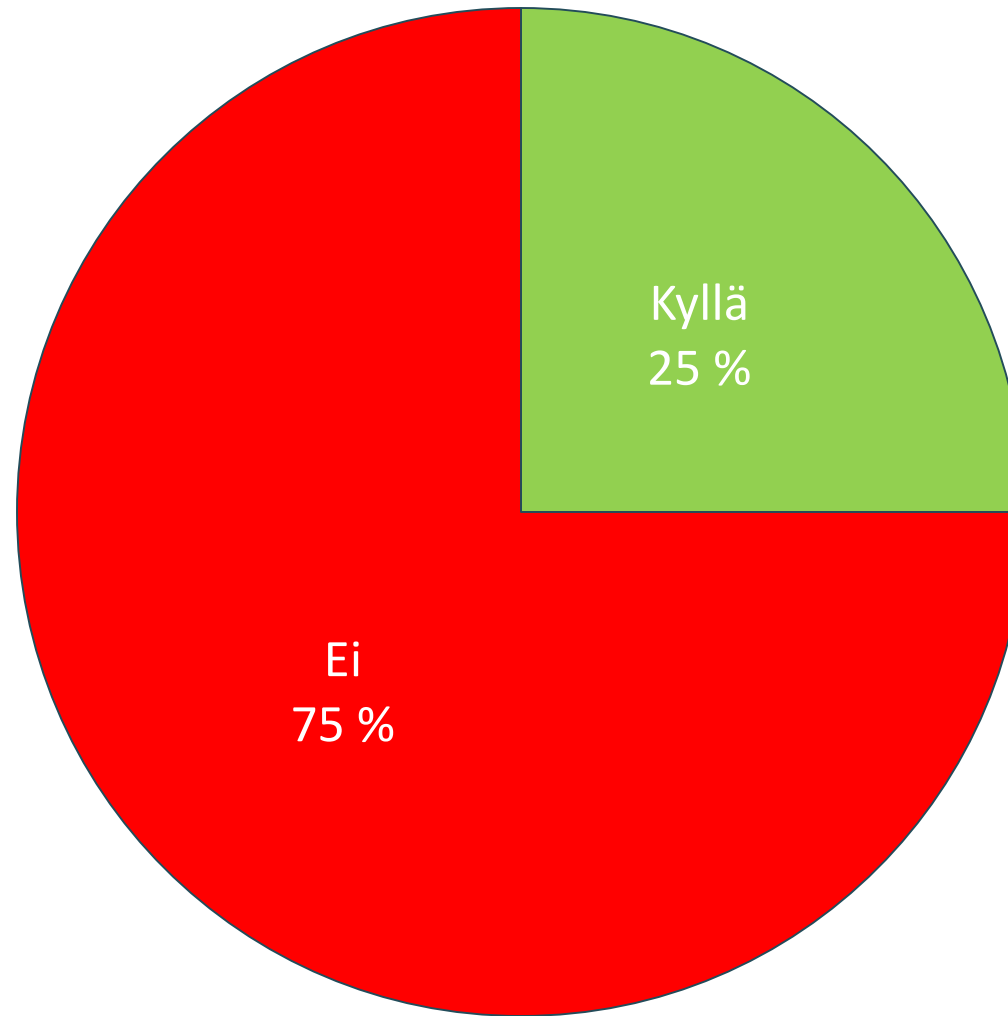

85 n, valittuja vastauksia 248

Kieltä selkeytetty?

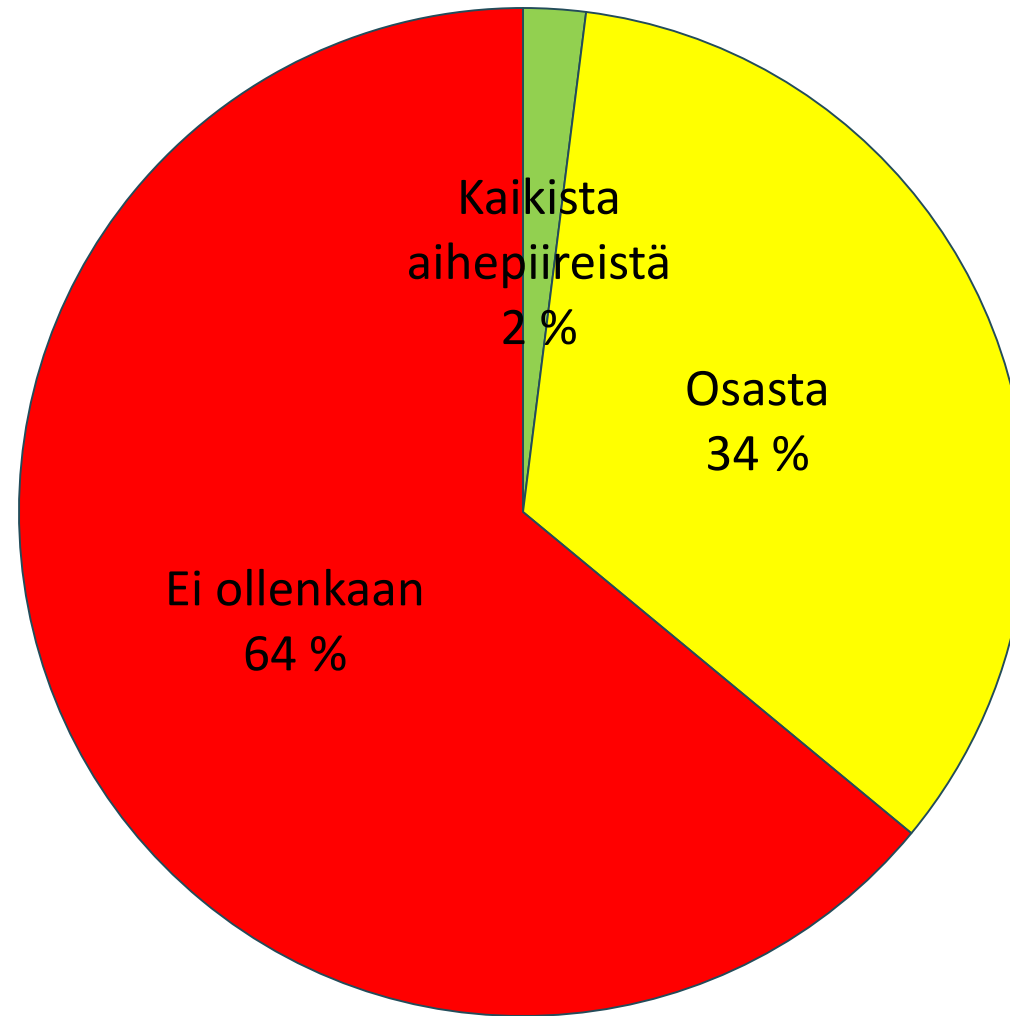
- Saavutettavuutta parannettu (6 mainintaa)
- Vuoden selväsanainen –tunnustus aloitti työn virkakielen selkeyttämiseksi (jatkuu organisaation yhteisenä tavoitteena) (5)
- Ohjeistamalla selkeän ja ymmärrettävän kielen käyttöön
- Viestintäohjeet, henkilöstökoulutus ja asiakkaat testanneet tekstien ymmärrettävyyttä
- Isoissa verkkouudistuksissa on koulutettu ainakin viestijöitä selkeään ja saavutettavaan kieleen.
- Viestintäsuunnittelijat selkokielikoulutettu (tiedotteiden, somepostausten ym. materiaalin selkokieleen panostetaan tuottamisen tasolla)
- Somekehittämisen yhteydessä selkeytetty
- Verkkoseminaarit tekstitetään tai kirjallinen versio on muuten näkyvissä (seurattavissa ilman ääntä)
- Materiaalia myös muilla kuin palvelukielillä eli englanniksi, suomeksi ja ruotsiksi (mm. työlupahakemusten liiteohjeistus ja kausityömateriaalia)
- Migri.fi:n ja Enter Finland -palvelun saavutettavuusparannuksia tehty
- Organisaatiossa Sujuvoittaja ja palvelumuotoilija (tehtävinä sujuvoittaa ja parantaa asiakaskokemusta ja ohjeistusta)
- Tehty selkeät poikkihallinnolliset asiakaspolkukuvaukset kaikille lupaprosessitahoille (asiakas saa yhdestä paikasta tarvittavan tiedon)
- Viittomakieltä lisätty internet-sivuille
- Virkakielityöryhmä neuvoo, ohjeista, editoi tekstejä
- Viestinnän selkeys, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus huomioidaan (myös toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa)
- Hyvän asiakirjoittamisen koulutuksia (työkseen jatkuvasti kirjoittaville)
- Verkkopäätoimittaja paneutunut erityisesti, viestintäyksikössä monet osaavat vähintään perusteet
- Tiedon visualisoinnin ohje sis. graafien saavutettavuuden ja selkeyden ohjetta
- Ulkoisessa viestinnässä hyödynnämme omaa kielen asiantuntijuuttamme
- Vakiintunut käytäntö: kommentoimme toistemme kirjoittamia ulkoisen viestinnän tekstejä varmistaaksemme niiden laadun
- Koulutetaan 200 lista- ja päätöstekstien kirjoittajaa selkeän ja ymmärrettävän kielen käyttöön.
- Valmisteluaikataulut ei aina anna mahdollisuuksia kielen selkeyden huomioimiseen.

10. Tarjoaako organisaationne aineistojaan ja/tai palveluitaan myös selkokielellä?

107 n

11. Onko organisaationne internetsivuilla julkaistu selkokielistä sisältöä?

106 n

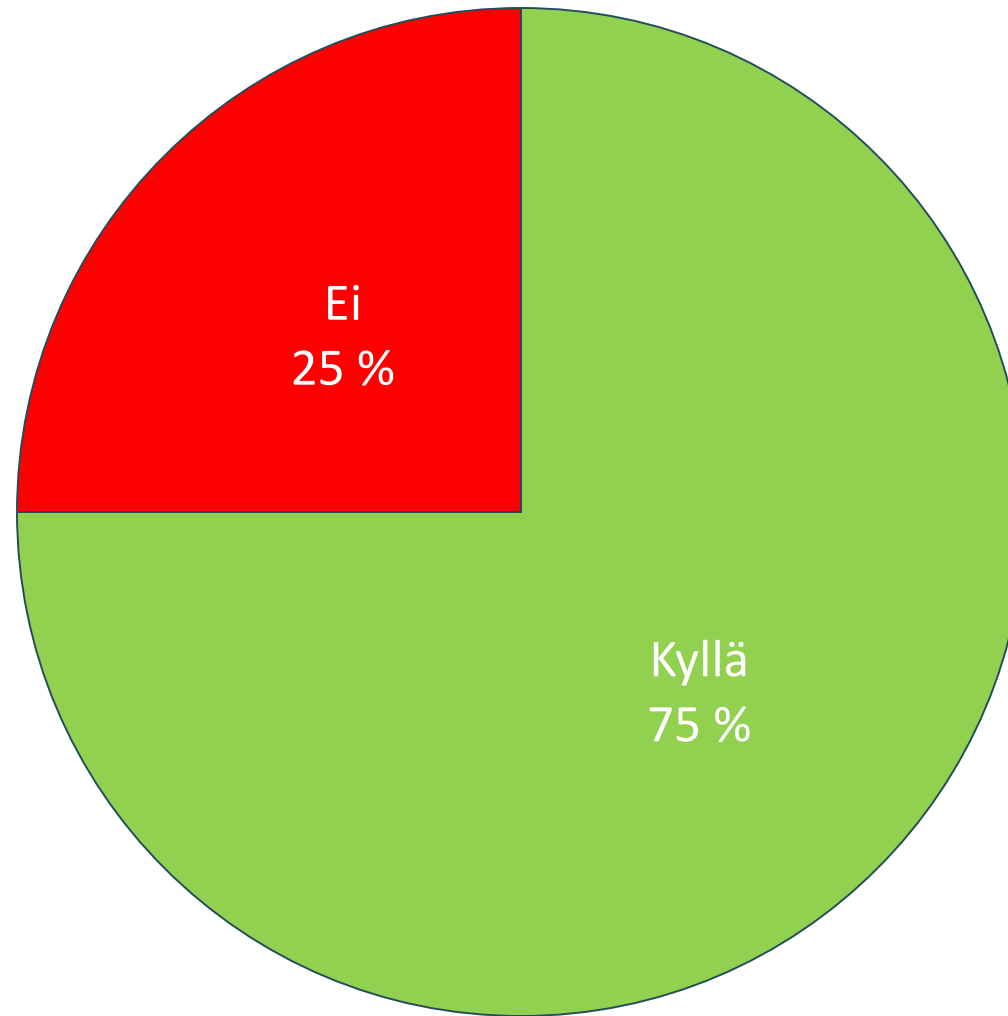
Onko selkokieltä?

- Ei vielä, työn alla verkkosivu-uudistuksessa tai muun uudistamisen tai hankkeen yhteydessä (8)
- On selkokieliä esitteitä (3)
- Käytetään selkeää yleiskieltä (2)
- Tehty jo pitkään työtä tähän
- Saavutettavuus on hyvin huomioitu
- Saavutettavuus on, mutta ei selkokieltä, koska on vain vähäistä suoraa kansalaispalvelua (ei ole henkilöasiakkaita)
- Nettisivuilla selkokieline osio suomeksi ja ruotsiksi - uudelle sivustolle ei tule enää erillistä selkokielistä osiota vaan tavoite on, että kaikki erityisesti kansalaisille suunnattu sisältö olisi selkokielistä (Myös alan ammattilaisille tarkoitetun sisällön tulee olla selkeää ja ymmärrettävää.)
- Tiedotteita julkaistu myös selkokielellä, kotoutuminen.fi-sivusto myös selkokielellä
- Tarvittaessa on oikeus saada palvelua itselle ymmärrettävällä tavalla omalta ulosottomieheltä
- Selkokieliiset tiivistelmät [sisäisen turvallisuuden selonteosta](#) ja [heikossa](#)

- [asemassa olevien turvallisuudesta](#) ja [konserni-strategiasta](#)
- <https://vaalit.fi/tietoa-eduskuntavaaleista-selkokielella-ja-viittomakielella>
- Esim. oppivelvollisuus-uudistuksesta (selkomerkki)
- esim. Valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittinen selonteon (2021) lyhennelmä
- <https://toimistot.te-palvelut.fi/esitteet/selkokieli>
- Turvallisesta lääkähoidosta -verkkosivut
- Esim. Covid-ohjeistukseen panostettu
- Selkokieliä sivuja (mm. tutkimustuloksia ja materiaaleja vammaistyön asiakastyöhön)
- Puhelinneuvontaa (asiakkaat saavat palvelua tarvitsemallaan tavalla)
- Keskeiset ohjeet ja esim. palveluopas on käännetty selkokielelle.
- pvt-sivut Suomi.fi/paikallisteitovaranto
- Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelman johdanto on selkokielellä kaupungin verkkosivuilta.
- Selkokielen osaamista löytyy organisaation

- viestinnästä (henkilöstöä voidaan kouluttaa ja aineistoa tuottaa myös selkokielellä).
- Kirjastolla on tehty OUTI-kirjastojen selkokieliiset käyttösaännöt.(tulossa omatoimikirjastojen käyttösaännöt selkokielellä)
- Maahanmuuttajapalvelut
- <https://www.helsinginseutu.fi/hs/selkosivut-fi>
- Vammaispalvelujen esitteet
- Kunnan nettisivujen teossa on huomioitu saavutettavuusdirektiivi
- Selkokartta paikkatietoikkunassa (heikkonäköisille tai niille, joiden kognitiiviset kyvyt ovat alentuneet) - ei ole selkokieline aineisto, mutta selkokieli on ollut lähtökohtana selkokartan ”selkokartografialle”
- Pienen kunnan henkilöstöresurssit eivät riitä kaksinkertaiseen työhön.

12. Onko organisaationne asiakirjoja selkeytetty visualisoinneilla tai infografiikalla?

105 n

Onko visualisointeja ja infografiikkaa?

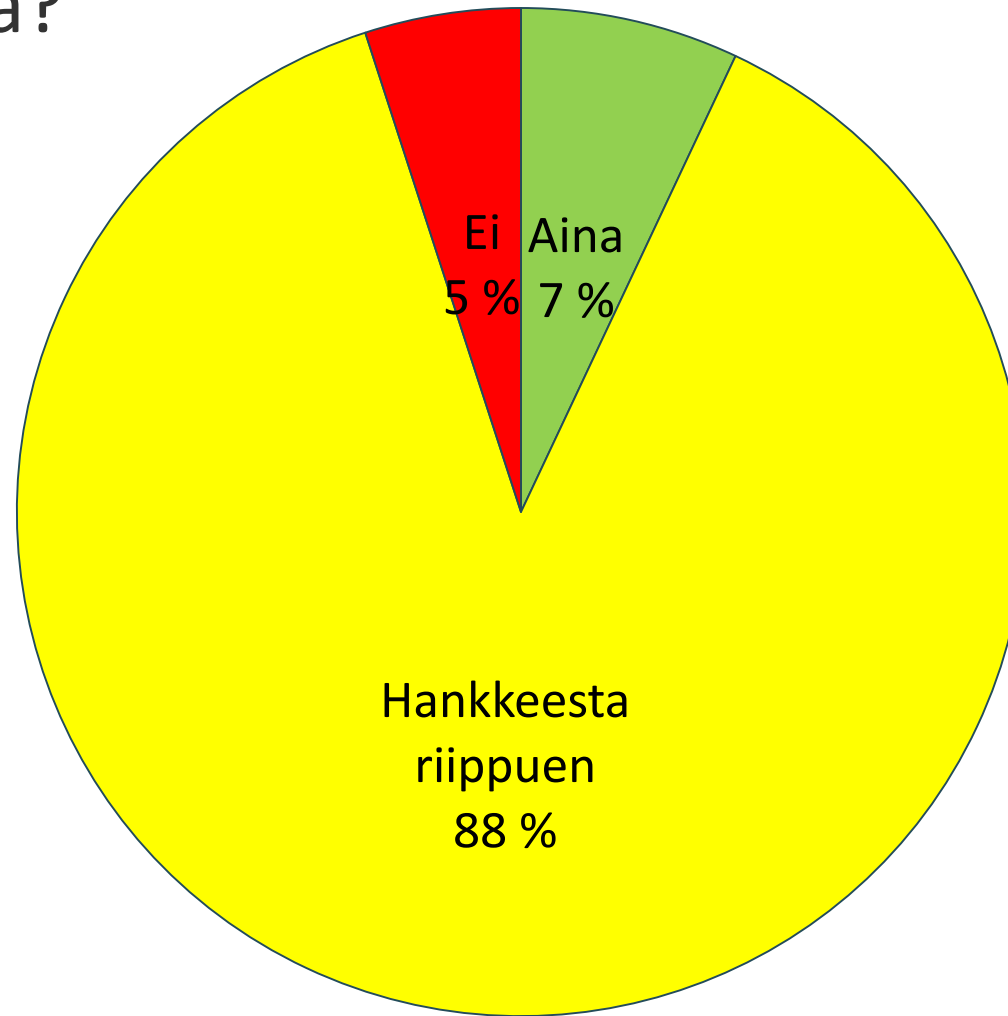
KYLLÄ-tekstivastauksia (26) antaneet kertoivat:

- Käytetään yleensä tärkeimmissä aiheissa, uudistuksissa ja hankkeissa (visualisointia ja kiteytyksiä)
- Myös muuta viestintää tuetaan visualisoinneilla mm. verkkosivuilla, somepostauksissa, tiedotteissa ja julkaisuissa.
- Visualisointityötä on aloitettu ja tulokset ovat rohkaisevia.
- Visualisointeihin panostetaan monella toimijalla.
- Tiedolla johtaminen ja visualisointi on saatettu nostaa toiminnan painopisteeksi.
- Toisaalta asiakirjoissa yms. noudatetaan täsmällisesti saavutettavuus-vaatimuksia.
- Käyttökohteita ovat: viranomaistoiminnan tehtävät, tilastot ja tutkimuksen esitykset, tilastot ja kuvat, uuden strategian visualisointi, tulossopimus ja vuosiraportti, osassa määräyksiä ja ohjeita, infografiikkaa esim. henkilöstörakenteesta, henkilöstöstä tilinpäätös, henkilöstökertomus, tietotilinpäätös, kehitysviestintä ja maakuvatyo, vaaliohjeet, toimintakertomus ja tilinpäätös, tilastojulkaisut, jne.

Ei-vastanneet (2) kertoivat:

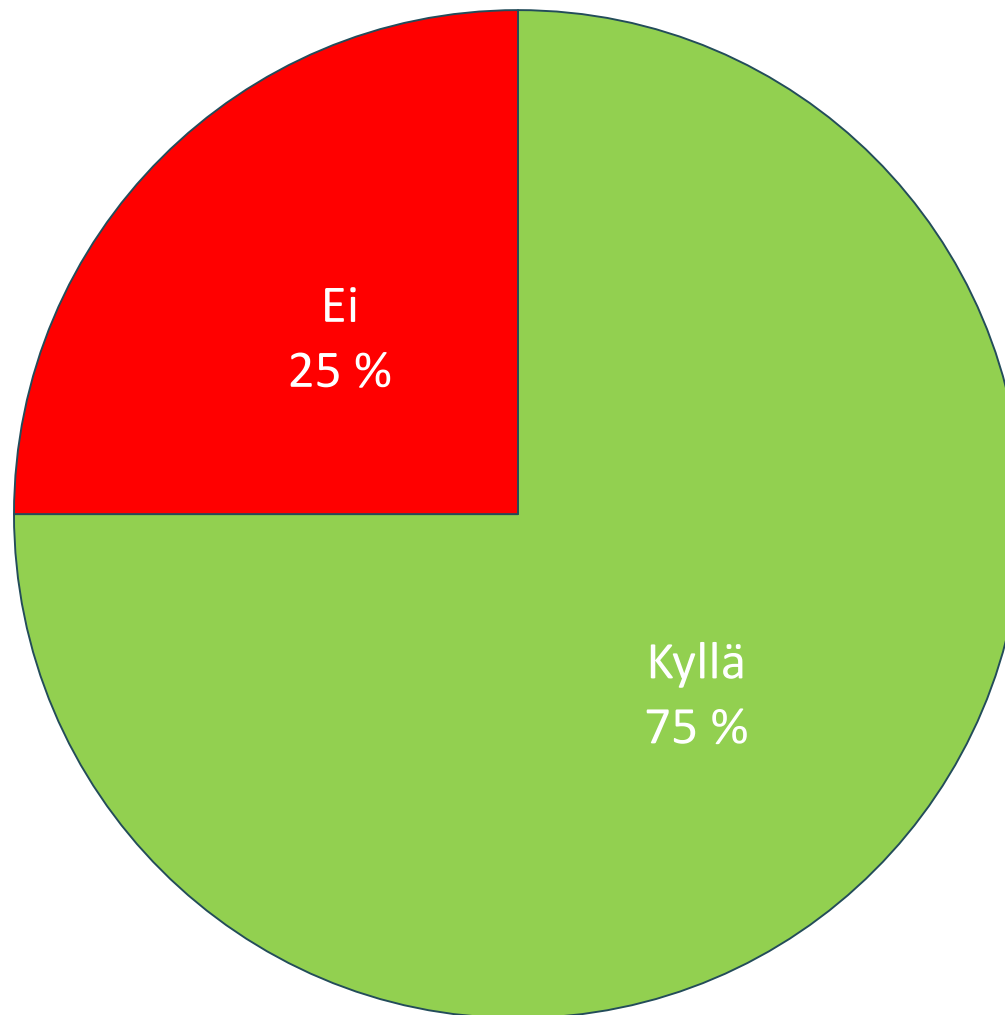
- Vain teksti, viestinnässä käytetään ikoneja, mutta asiakirjoissa hyvin harvoin visualisointeja infografiikkaa
- Kunnissa (10) tavoitteena on selkeä, ymmärrettävä ja visuaalinen sisältö. Visualisoinnit ovat jossain arkipäivää, jossain niitä tehdään satunnaisemmin. Kuvia, kuvituksia ja infografiikkaa käytetään. Käyttökohteita ovat mm. talousarvio, myös videoita, kaupunkistrategia (2 mainintaa), suunnitelmat, kaupunkitiedon julkaisut, talousarvio ja muu toiminta. Maakunnissa (1) mm. maakuntaohjelmassa on runsaasti infografiikkaa. Hyvinvointialueilla (3) käytössä vain vähäisessä määrin, koska toistaiseksi materiaaleja on ehditty tuottaa vain vähän (mm. tavallisia diagrammeja taloustiedossa).

13. Kuuletteko sidosryhmiä ja kansalaisia jo hankkeiden valmisteluvaiheessa?

105 n

14. Onko panostettu suhteellisesti heikommassa asemassa olevien* kuulemiseen/osallistumismahdollisuuksiin?

*esim. lapset, nuoret, ikäihmiset, seksuaalivähemmistöt, syrjäseutujen asukkaat, maahanmuuttajat

102 n

Heikommassa asemassa olevien osallisuus **valtio?**

KYLLÄ-tekstivastukset (26 kpl):

- Aluehallintovirastojen lastensuojelun valvontatehtävät (4 mainintaa)
- Asiakkaiden vastaanotto pienemmilläkin paikkakunnilla
- Erillisillä tapahtumilla ja teemavuosilla (tiedeviestintä)
- Esim. kansalaistestaus tai vuorovaikutusoppaassa käsitelty eri ryhmiä laajasti
- Esim. vammaispalvelulain toimeenpano
- Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden turvallisuudentunteesta kysely, maahanmuuttodialogit erätaukomenetelmällä, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toimenpiteenä on toimia
- Hankkeista riippuen (2)
- Esim. romanipoliittinen ohjelma ja romaniasiain neuvottelukunta
- Heikommassa asemassa olevien tarpeiden ja näkökulmavirkakielityössä (viranomaisten kielenkäytön tulisi olla kaikille ymmärrettävää mm. sosiaali- ja terveysalan tekstit eli kielenkäyttötilanteet, joissa ihminen on usein haavoittuvassa asemassa ja yhteistyö Selkokeskuksen tms. kanssa
- Johtokuntakokoonpano huomioi mm. vammaisjärjestöt
- kotoutuminen.fi, työelämän monimuotoisuusohjelma, kotouttamisen ja

työllisyys Hankkeet

- Koululaisten kanssa yhteishankkeita
- Säännöllinen haavoittuvassa asemassa olevien lapsien kuuleminen
- Esim. kohderyhmän tavoittaminen, informoiminen ja osallistumaan motivoiminen tehdään usein järjestöyhteistyössä. Mm. nuorille somekampanjoita ja Ohjaamojen kautta sekä lapsille yhteistyössä Pikku Kakkosen kanssa.
- Lapsille ja nuorille on laadittu omia läheteitä.
- Kansalaisvaikuttamisen ja lainvalmistelun kehittämisessä (erityisryhmät ja yhdenvertaisuuskysymykset: esim. kielivähemmistöille, romaneille, maahanmuuttajataustaisille jne. erikseen tilaisuuksia ja pyöreän pöydän keskusteluja)
- Mm. koulutusta normitietoisesta viestinnästä ja visuaalisen ilmeemme uudistaminen monimuotoisuuden asiantuntijan avulla
- Esim. infoja omalla äidinkielellä ja kasvokkain tapahtuvaa työnhaun tukea ilman ajanvarausta.
- Johdonmukainen esim. lasten ja nuorten kuuleminen heihin liittyvien asioiden valmistelussa ja taustoituksessa esim. lasten kuuntelutunnit, nuorten hyvinvointiseminaari, toiveikas tulevaisuus työpaja lapsille sekä harrastamisen Suomen malliin liittyvä koululaiskysely + maahanmuuttodialogin järjestäminen
- Oppilaskuntien hallituksia ja lapsia kuunnellaan ja kuullaan järjestelmällisesti liittyen opintoihin ja

hyvinvointiin

- Suomen ulkopolitiikassa aihe on erityinen, läpileikkaava periaate ja tavoite. Ihmisoikeuspolitiikassa mm. sukupuolten tasa-arvo ja alkuperäiskansojen, vammaisten henkilöiden, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä eurooppalaisessa toiminnassa romanien oikeuksia. (etenkin ns. moniperusteisen syrjinnän vähentäminen)
- Mm. oppilaitosyhteistyötä ja tiedonkeruissa huomioitu maahanmuuttajat
- Ohjeita on päivitetty ja henkilöstö perehdytetty erityisryhmiin - aihe on tunnistettu ja siihen on säännöllistä koulutusta.

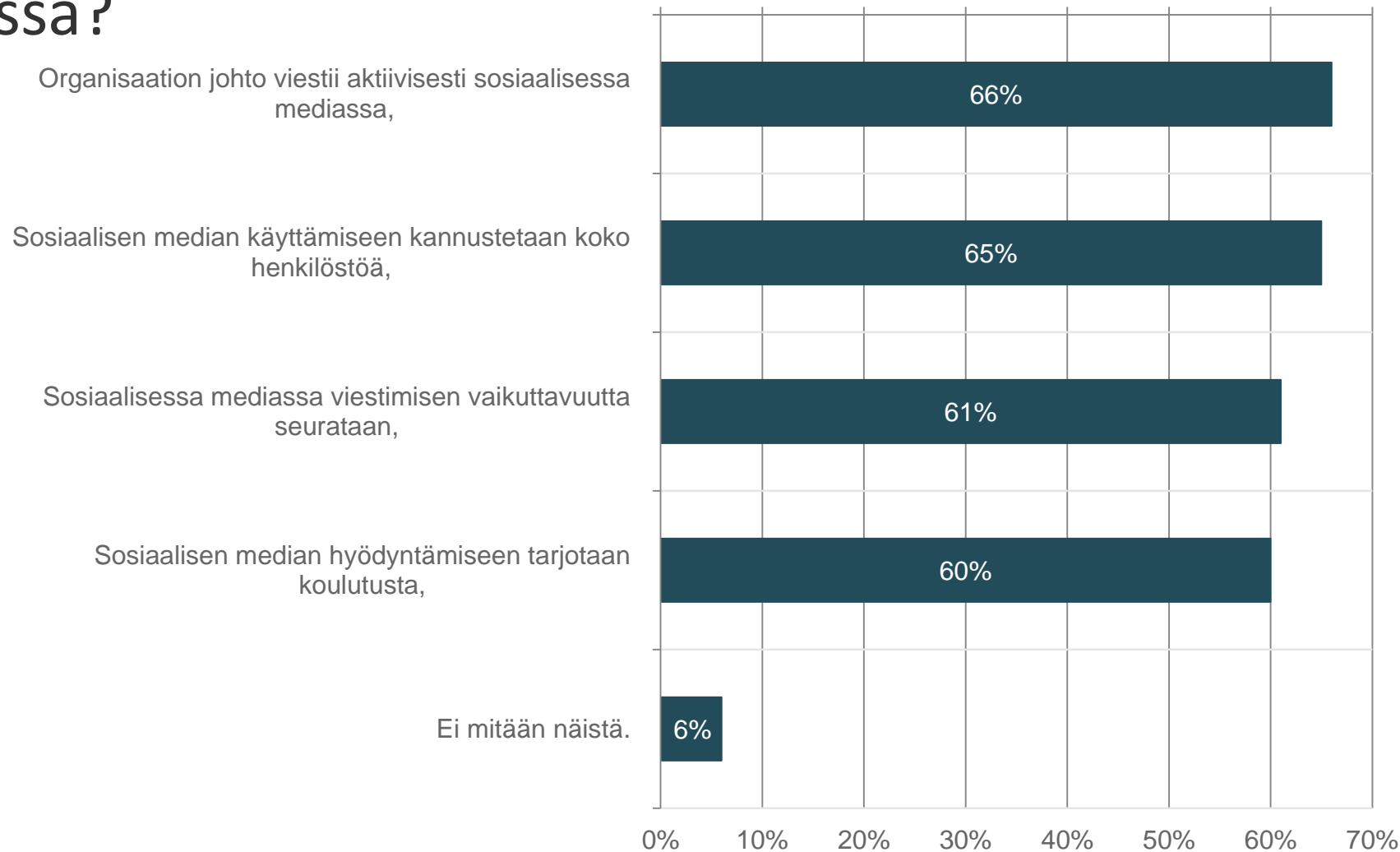
EI-tekstivastauksia (4 kpl):

- Asiakkaat ovat yrityksiä
- Tiedeyhteisössä ei tehdä kansalaisia koskevia hallintopäätöksiä
- Vain osittain, esim. maahanmuuttajat
- Ulosottolaitos tarjoaa palveluja yhdenvertaisesti.

Heikommassa asemassa olevien osallisuus kunnissa, maakunnissa ja hyvinvointialueella?

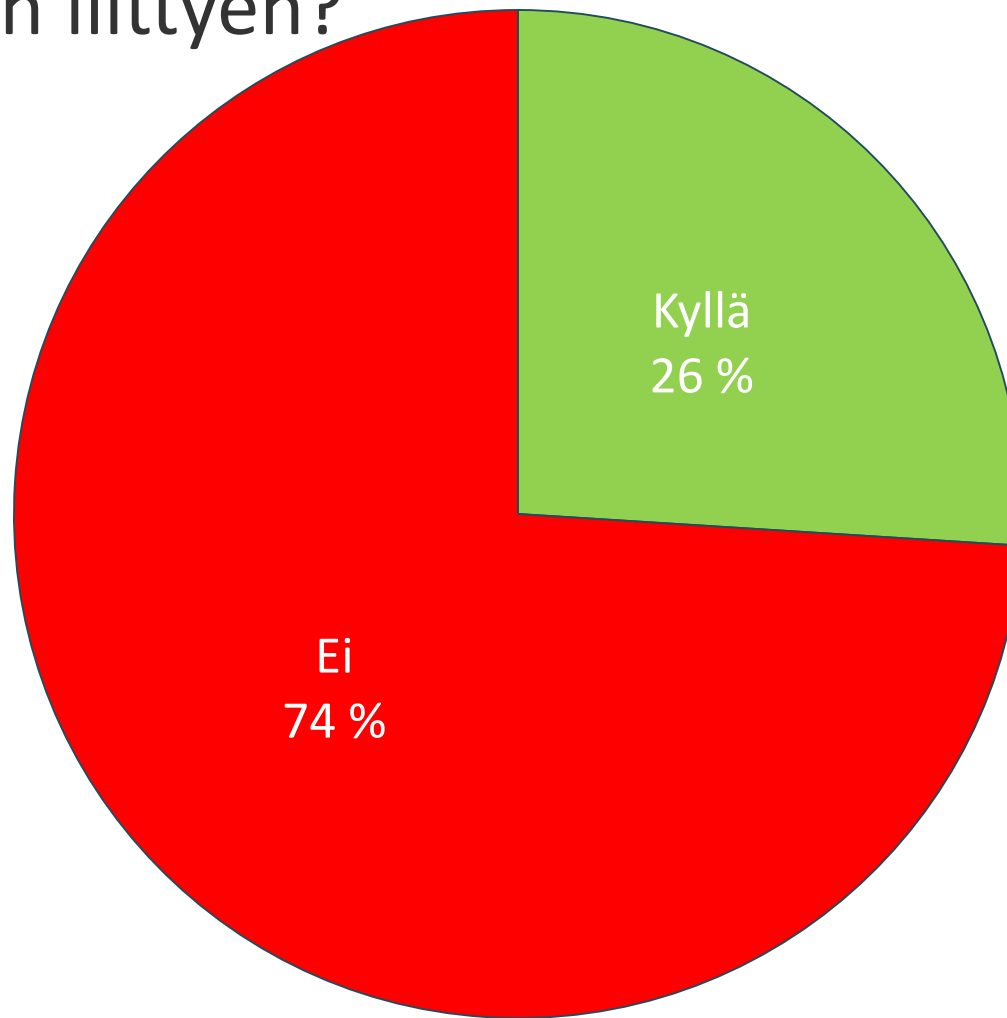
- Vaikuttamistoimielimet (13 mainintaa): vammais- ja vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto, maahanmuuttajaneuvosto, kyläyhdistysedustajat
- Järjestöfoorumi, kuntalaisfoorumi, lapsiparlamentti (4), ennakkovaikutusten arviointi (3), kotouttamistyöryhmä tai -ohjelma (2), romanityöryhmä (2)
- Kyläillat tai kyläkierrokset tai kuntalaiskuulemiset kylillä (5), pitäjäraadit, asukastilaisuudet, kuntalaisosallistaminen, mm. asiakasraadit, International House
- Huomioon eri väestöryhmät (3), mm. lapset ja nuoret, vanhukset, vammaiset
- (Unicefin) lapsiystävällinen kunta -malli (3)
- Esim. lastenkotien lasten asiakasraadit, lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma
- Mm. osallistuvassa budjetoinnissa, vaaleissa äänestysbussit, ikäihmisten kumppanuuspöytä
- Maahanmuuttajille kohdennettu tilaisuuksia
- Palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman työryhmässä vähemmistöjen edustajat järjestöistä ja vaikuttamistoimielimistä
- Kaupungin suunnitelmatöissä mukana heikommassa asemassa olevat +
- Arvioidaan kokemusasiantuntijuuden toteutumista
- Hyvinvointijaos-toimielimessä poikkihallinnollinen läpileikkaus, aktiivinen yhteistyö kylätoimijoiden/järjestöjen kanssa
- Yrittäjille ja yhdistyksille info- ja kuulemistilaisuuksia.
- Osallisuustyö on systemaattisesti suunniteltu ja johdetaan kuntaa poikkileikkaavasti.
- Tietoa jaetaan päätöksentekoprosesseista ja osallistumistavoista eri käyttäjäryhmille (muuttajille englanniksi, monikielinen sivusto maahanmuuttajille, "Osallistu ja vaikuta Nuorisoneuvosto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto", "palvelut viittomakielellä")
- Kaupungin verkkosivut uudistettu asiakaslähtöisemmiksi, käytettävämmiksi ja saavutettavammiksi
- Kuuluu maakuntaohjelman ja maakuntakaavan laadinnan lähtökohtiin
- Nuorten edustus vaikuttamiselimissä
- Vaikuttamistoimielimet (3): nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto (esim. strategian valmistelutyössä)
- Hyvinvointialueella on vammaispalvelujen kehittäjäryhmä
- Asiakkaan asettamat eri ryhmille

15. Millä tavalla sosiaalista mediaa hyödynnetään organisaationne viestinnässä?

105 n, valittuja vastauksia 270

16. Onko organisaatiollanne ollut erityistä viestintää tai kampanjoita avoimeen hallintoon liittyen?

105 n

Viestintää tai kampanjoita?

- Ei erityisesti avoimen hallinnon (8), viestitty osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista jne., viestinnän teemavuosi tuki avointa viestintää (henkilöesittelyjä verkossa ja somessa, osaaminen näkyväksi -kampanja)
- Aina verkkopalveluja julkaistaessa
- Saavutettavuudesta muistutetaan sisäisesti, selkokieliyteen kannustetaan
- Kotuksella paaaljon kampanjoita, kurseja, ohjeita!
- Koulutuksista tiedotettu
- Sisäistä tiedottamista, intrassa avoin hallinto -osio
- Avoimen hallinnon uutiskirjeistä tiedotetaan organisaatiossa.
- Mm. nettisivut tälle hankkeelle ja säännöllinen uutiskirje + sosiaalisen median tuotantoa tästä teemasta
- Osallistumista Avoimen hallinnon kampanjoihin
- Esim. avoimuuteen liittyvät laki- ja kehittämishankkeet
- Esim. kehitysyhteistyön tulosraportointi ja OpenAid-sivusto kehitysyhteistyövarojen seurantaan
- Osana strategian jalkauttamisen keskusteluja
- Selkeästä virkakielestä on kampanjoitu. (2) Selkokielehen liittyen on suunnitteilla Ymmärrettävän kielen päivä lokakuussa 2023.
- Lapsen oikeuksien ajankohtaispäivä vuosittain (MLL:n ja VM:n kanssa)
- Osana uudistusten ja hankkeiden viestintää konkreettisin hankkeen esimerkein
- On tulossa
- Alueellinen kansalaisjärjestöakatemia, henkilöstökoulutukset, mm. korruptiontorjuntakoulutus
- Osallisuusohjelman laatiminen, kuntastrategian laatiminen
- TE-live rekrytointimalli
- Osallistuvasta budjetoinnista
- Projektikohtaista sisäistä viestintää
- Mahdollisesti ollut aiemmin
- Asukaskysely osallisuuden kehittämiseksi, avoimen hallinnon info/keskustelutilaisuuksista saatu toimenpide-ehdotuksia, mm. Selkeän kielen teemaviikko
- Pienimuotoisesti Otakantaa.fi -verkkopalvelun kyselyjen
- Ei vielä ole ollut

Seuranta ja arviointi? 1/2

Valtio:

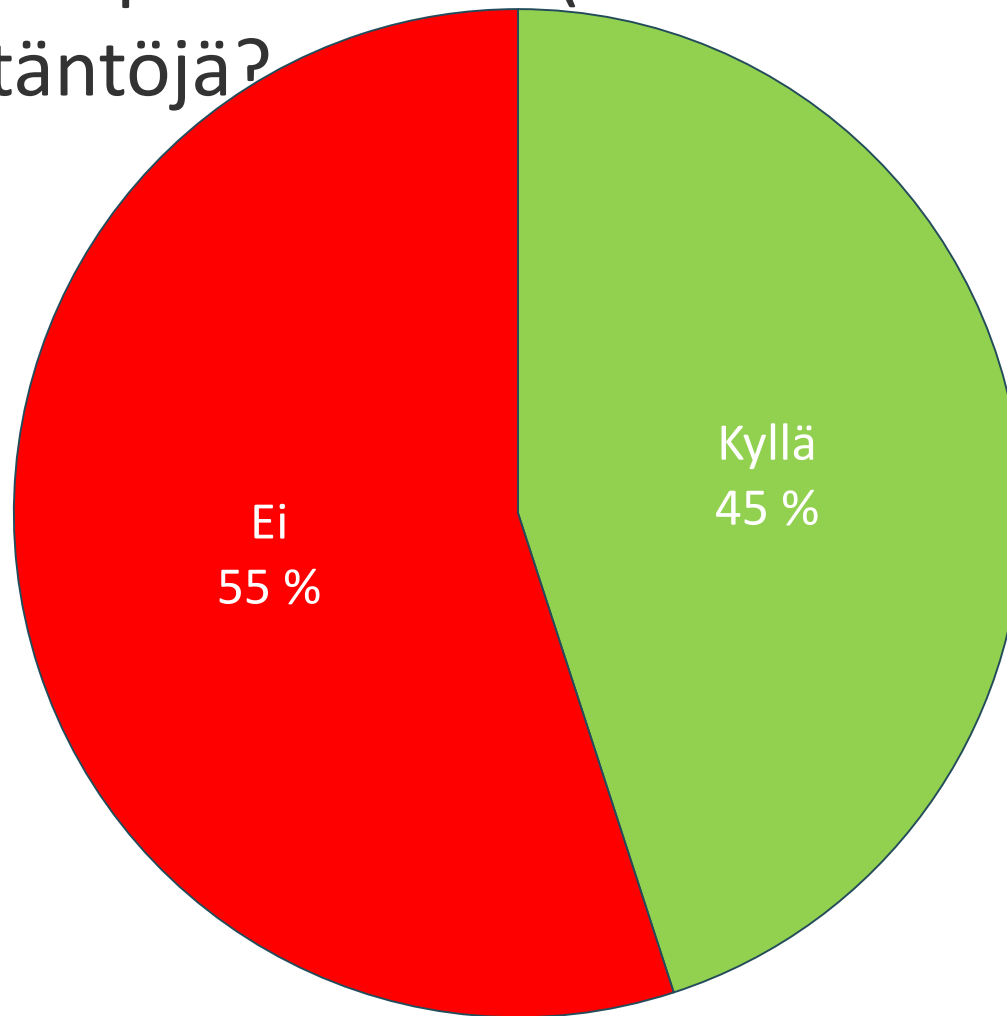
- Osana toiminnan (10) ja hallitusohjelman seurantaa
- Ei, ei erikseen, kehitteillä (6)
- Osa viestinnän seurantaa (4) mm. sosiaalisen median viestimisen vaikuttavuutta
- Osana strategian seurantaa (3)
- Esim. konsernistrategian ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman (2) seurannan yhteydessä
- Työtyytyväisyyskyselyssä (2) ja tasa-arvokyselyt
- Henkilöstö-, sidosryhmä-, asiakaspalaute
- Vuosiarvioinnin itsearvioinnilla ja raportoinnilla
- Vuosittain toimintakertomuksen ja vastuullisuusraportin yhteydessä
- Koulutukseen osallistuvien määrillä
- Asiakaskyselyt
- Strategian ja toimintaohjelmien yhteydessä
- CAF-itsearviointimallilla
- Toimintasuunnitelman tavoitteilla (mm. avoin data, saavutettavuus)
- Esim. käyttäjätutkimuksin, sidosryhmäkysely, Luottamus ja maine -tutkimus
- Osana tulosneuvotteluja
- Seurataan kanteluiden määrällä, oikeuslaitoksesta palautuneiden ratkaisujen määrällä. Myös julkisen keskustelun seuraaminen
- Lainvalmistelun laadun, ml kuulemisprosessit ja vaikutusarviointien seurannalla
- Yhteistoiminnassa, yhdenvertaisuussuunnitelmassa

Seuranta ja arviointi? 2/2

Kunnat maakunnat ja hyvinvointialueet
(36 tekstivastausta):

- Ei mitenkään, ei erikseen, ei tällä hetkellä, en osaa sanoa (10)
 - Mm. strategiamittareilla(4), osallisuusmittareilla (5), ohjelmien toimenpiteissä, osallistuvan budjetoinnin toimenpiteissä
 - Tilinpäätöksen yhteydessä (talousarvion toteutumista seuratessa) (5)
 - Viestintä seuraa (4)
 - Erillinen arviointiraportti
 - Voi seurata nettisivuilta, joissa tietoa julkaistaan tai kerrotaan somekanavilla, henkilökunnalle kerrotaan ja valtuuston kokoukset striimataan
- Pienessä kunnassa on matala organisaatio ja viranhaltijat tunnetaan. Palaute tulee nopeasti kuntalaisilta.
 - Tilastoilla mm. asiakirjapyynnöt ja vastaukset, tietopyynnöt, asiakaspalautteet (2), näkyvyys, asiakaskyselyt, EVA:n käyttöönotto, kuntalaiskyselyt, uudet viestintätavat ja viestinnän aktiivisuus
 - Jatkuva itsearviointi
 - Kaupunkistrategiaa puoliväli- ja loppuarvioinneilla
 - Osana sisäistä tarkastusta
 - Suunnitteluvaiheessa
 - Mm. sidosryhmäkysely
 - Poikkeamat läpi johtoryhmässä

18. Onko organisaationne järjestänyt kansalaispaneelin tai hyödyntänyt muita puntaroivan (deliberatiivisen) keskustelun ja päätöksenteon käytäntöjä?

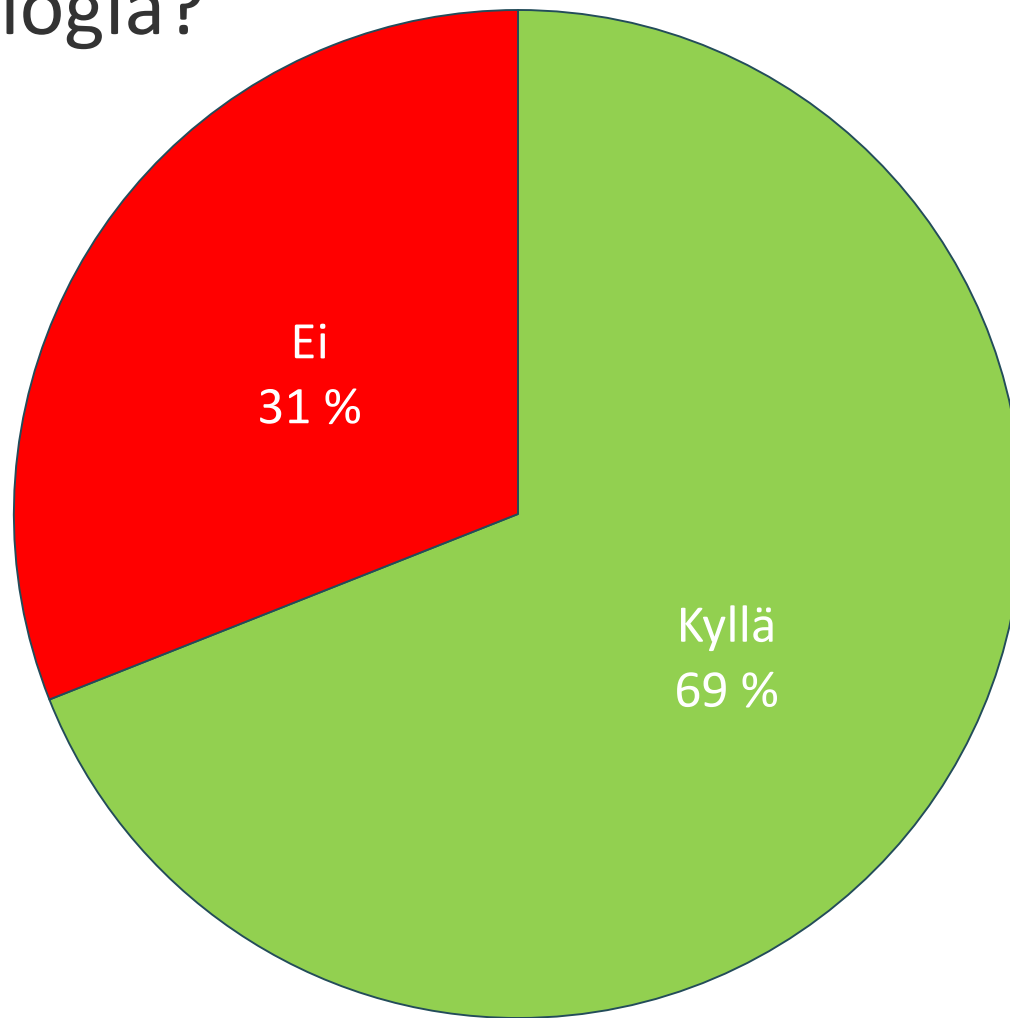

101 n

Kansalaispaneeli tai puntaroivat (deliberatiiviset) menetelmät?

- Asiakaspalautteet ja sidostyhmätyöskentely on osa toimintaa
- Asiakasraati (verkkosivuteksteistä)
- Esim. Suomi areena ja Susilife hanke, Lapin metsäkansalaisraati
- Pyöreän pöydän keskusteluja (kutsuttuna laaja kansalaistoimijoiden edustus)
- Kansalliset dialogit
- Strategia painottaa vuorovaikutusta ja keskustelua osana päätöksentekoa
- Asiakaspaneelit, sidosryhmähaastatteluja
- Suomi Areena
- UM on mukana Kansalaispulssissa, (selvitys, jota hyödynnetään sidosryhmäkeskustelussa ja osana päätöksentekoa)
- Vuorovaikutteinen asiakastieto väyläverkosta (Väyläverkko 2032) -pilotti
- Panelisteja koululle (suosittua)
- Kansalaispaneeli ja suuri seutukeskustelu (osana Tampereen kaupunkiseudun digitaalinen kansalaispaneeli –hanketta 2021–2022).
- Asukaskysely (osallisuustyöstä ja yhteisöllisyydestä)
- Deliberatiivisia asukasraateja
- Erätauco-keskustelut, kyläillat, keskustelutilaisuudet eri aiheisiin/hankkeisiin liittyen
- Case Espoolaistentalo
- Kansalaispaneeli torilla
- Kumppanuuspöydät vuosittain
- Kuntalaiskeskusteluja (osana palvelujen suunnittelua, kaupungin hankkeita)
- Kunta toimii valiokuntamallisena, edistää delib. demokratian toteutumista.
- Kyläiltoja, asuinalueiltoja, kyläkierrokset, kuntalaiskävely, kyselyitä
- Mikä vituttaa? -keskusteluilta nuorille
- Mm. rakennushankkeet, kaavoitus, joukkoliikenne, järjestökeskustelut
- Osallistuva budjetointi
- Talouden tasapainottamisesta kuntalaiskysely ja "kyläillat", yksittäisistä hankkeista kuntalaiskyselyjä, säännölliset yrittäjäaamiaiset ja järjestötapaamiset
- Turku keskustelee -kansalaispaneelin (kaupunki ja yliopistot toteuttajina)
- Yleiset kuulemistilaisuudet.
- Kuntakierros
- On valmisteilla Sitran kanssa.
- Toteutuu syksyllä 2023

19. Onko organisaationne vahvistanut vuoropuhelua yhteiskunnassa tai hyödyntänyt dialogia?

100 n

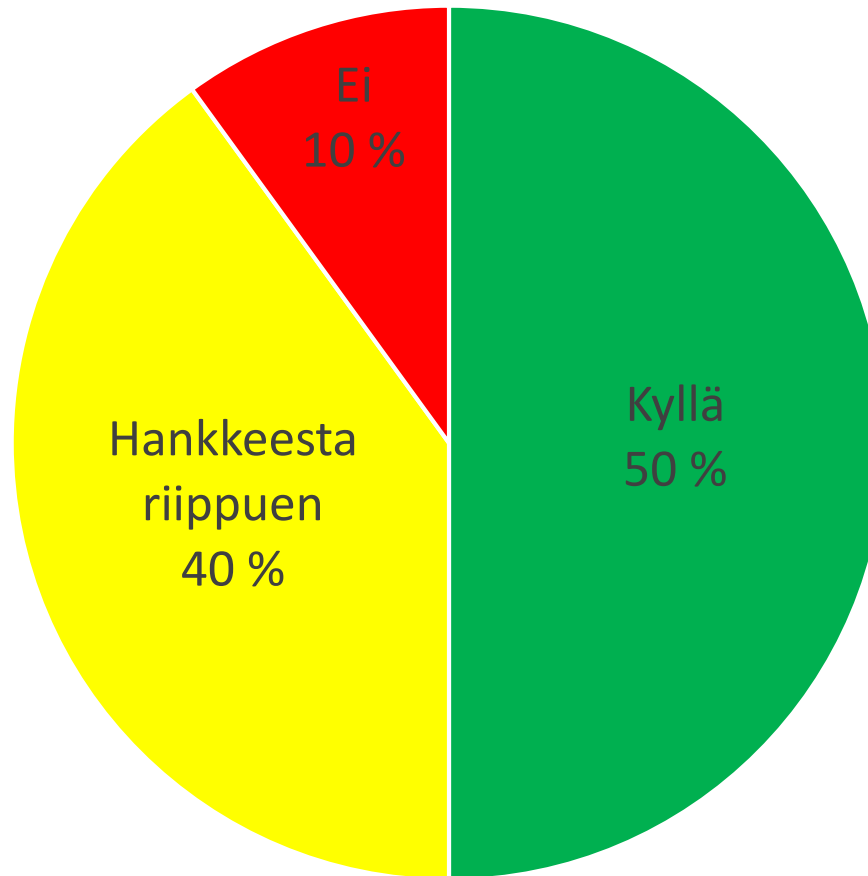
Dialogia tai vuoropuhelua yhteiskunnassa? 1/2

- Pyrimme osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tuottamaan siihen luotettavaa tietoa.
- Vuosittain yli 100 esitelmää ja paneelipuheenvuoroa tilaisuuksissa sekä yhteiskunnallista keskustelua perinteisissä tiedotusvälineissä ja somessa
- Strategiapainotus: vuorovaikutus/keskustelu
- Suomi Areena
- Lausuntopyynnöt, kansalaisia kuullaan suunnitteluvaiheissa. Asiakkuuden toimintamalli, jonka pohjalta käydään säännöllistä ja systemaattista vuoropuhelua noin 50 eri yrityksen ja organisaation kanssa. Kansalaistestaus.
- Mm. Tulevaisuuselonteon laatimisen yhteydessä
- Ohjeistamalla ja kouluttamalla kuulemiseen liittyvissä kysymyksissä sekä kehittämällä kuulemisen välineitä (OM)
- Jatkuva työ sidosryhmien kanssa on vuoropuhelun ylläpitämistä, tärkeä osa koulujen työtä
- Mm. maahanmuuttodialogi, OKM on pyrkinyt tuomaan julkiseen keskusteluun sille keskeisiä teemoja (esim. Sivistyskatsaus 2023 ja OKM:n virkanäkemys)
- Yhteistyöryhmät sidosryhmien kanssa
- Mm. Potilasneuvottelukunta ja Lääkeinformaatioverkosto
- Järjestetty tilaisuuksia ja paneelikeskusteluja. Webinaarien asiantuntijaesitysten kautta pyritty lisäämään vuoropuhelua tiettyjen teemojen ympärillä. Aluehallintovirastojen tulevaisuuskatsaus.
- Palautejärjestelmä, some-kanavat, vastauksia kansalaisille
- Hankintakilpailutusmarkkinavuoropuheluja
- Esim. metsä- ja ruoka-areena. Luonnonvara-webinaarit
- Verkostodialogit
- Valiokuntien avoimet kuulemiset, puhemiehen kyselytunti nuorille jne.
- Kehityspoliittinen toimikunta, kansainvälisten ihmisoikeusasioiden neuvottelukunta, lukuisat kansalaisjärjestötilaisuudet (ministeriön myöntämä tukirahoitus edellyttää)
- Kotus pyrkii lisäämään kieliä ja kielenkäyttöä koskevaa tietoa, edistämään kotimaisten kielten käyttöä ja palvelujen kielellistä saavutettavuutta. (säännöllinen kansalaiskyselyn verkko- ja muiden palvelujemme toimivuudesta, virkakielityössä säännölliset kontaktit sidosryhmiin ja kansalaisiin, lisäksi henkilöstöä dialogi-kouluutettu)

Dialogia tai vuoropuhelua yhteiskunnassa? 2/2

- Maahanmuuttodialogit erätauko-menetelmällä
- Pääjohtaja on tehnyt maakuntamatkoja ja järjestää tapaamisia eri tahojen kanssa säännöllisesti.
- Osallistumalla mm. sidosryhmien järjestämiin webinaareihin
- Osallisuus- ja yhteisösuunnitelman suunnittelu on käynnistynyt nykytilan arvioinnilla. Arviointia on tehty yhteistyössä yliopiston tutkijoiden kanssa. Arvioinnin pohjalta määritellään tulevien vuosien osallisuustyön tavoitteita ja toimenpiteitä. Asukkaat, kaupungin henkilöstö ja sidosryhmät otetaan mukaan osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelman valmisteluun
- Osallistuttu/tutustuttu erätaukodialogeihin
- Erätauko, dialoginen verkostotyö
- Erätauko-keskustelut sekä varhaiskasvatuksen, opetustoimen ja nuorisotyön käyttämä dialogimenetelmä
- Kumppanuuspöytäkäytetty
- Valiokuntamallinen organisaatio toimii aktiivisena vuoropuhelun edistäjänä, lisäksi on painotettu mm. päätöksenteon jalkautumiseen.
- Kuntalaisten kannat otettiin huomioon kuntastrategiassa
- Olemme mukana erilaisissa vaikuttajafoorumeissa ja yhteistyöelimissä. OSBU-hanke, Mitä vituttaa? -illat ja päättäjävierailut Lapsiparlamentissa.
- mm. vaikuttamisen rakenne ja mallit käytössä
- Toteutetaan osana osallisuusohjelmaa
- järjestämällä asukasilloja
- Toimialat järjestävät dialogisia tilaisuuksia eri kohderyhmille (esim. lapsille ja nuorille) Järjestöavustuksia koskien on järjestetty viimeisin dialoginen tilaisuus osana avustusten myöntämisperusteiden kehittämistyötä.
- Vammais- ja vanhusneuvosto aktiivinen, kuntalaisten kuulemisen kehittäminen
- Erätauko-menetelmä
- Yrittäjien aamukahvit ja yhdistysten ilta.
- Tiivistä vuoropuhelua järjestöjen ja kuntien sekä asukkaiden kanssa
- Vähäisessä määrin
- Mm. Erätauko-keskusteluja osana strategian valmistelua, mukana maakunnallisessa kumppanuuspöydässä ja Asukasosallistuminen hyvinvointialueella -hankkeessa (pilotoidaan eri menetelmiä).
- Olemme rakentamassa vuoropuhelun rakenteita.

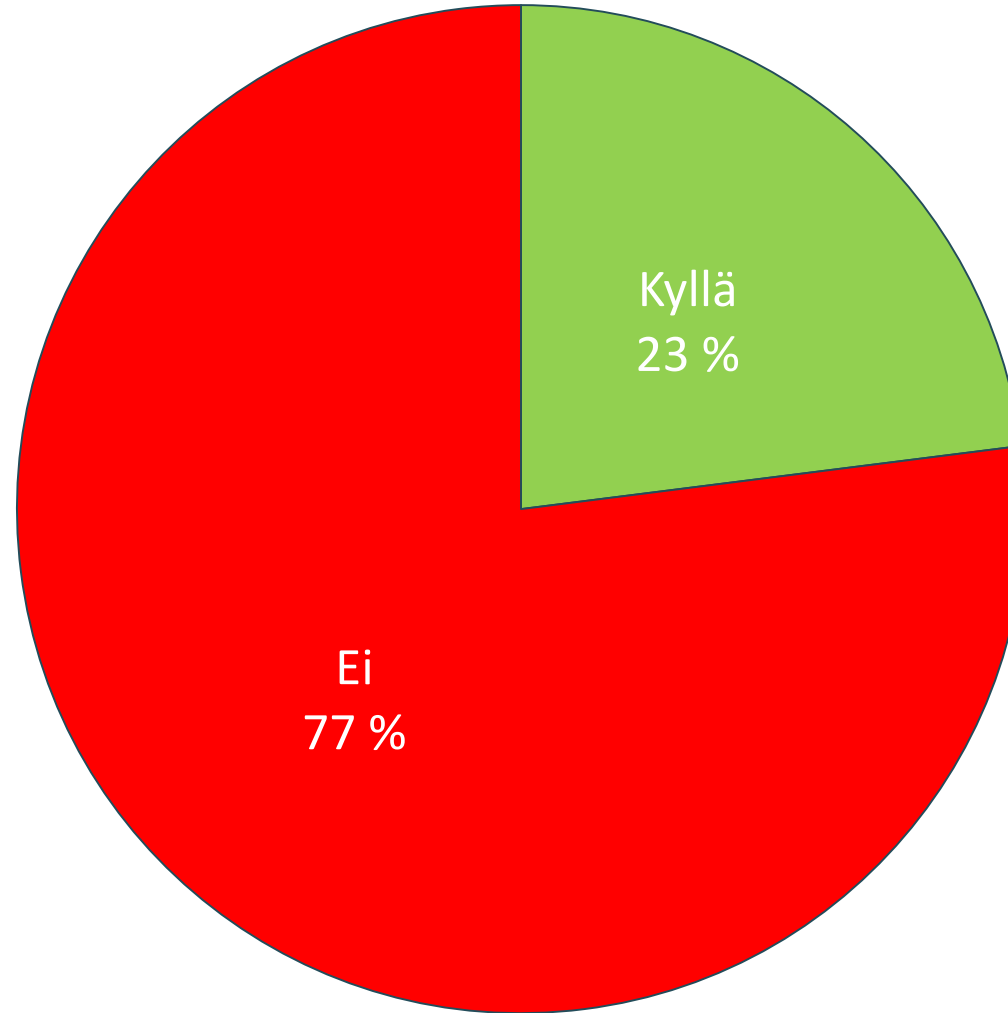
20. Ovatko kaikki hankkeenne hankeikkunassa*?

*kysymys koskee vain ministeriöitä

22 n

21. Tekeekö organisaationne yhteistyötä tai käytännön tekoja avoimen hallinnon edistämiseksi kansainvälisesti?

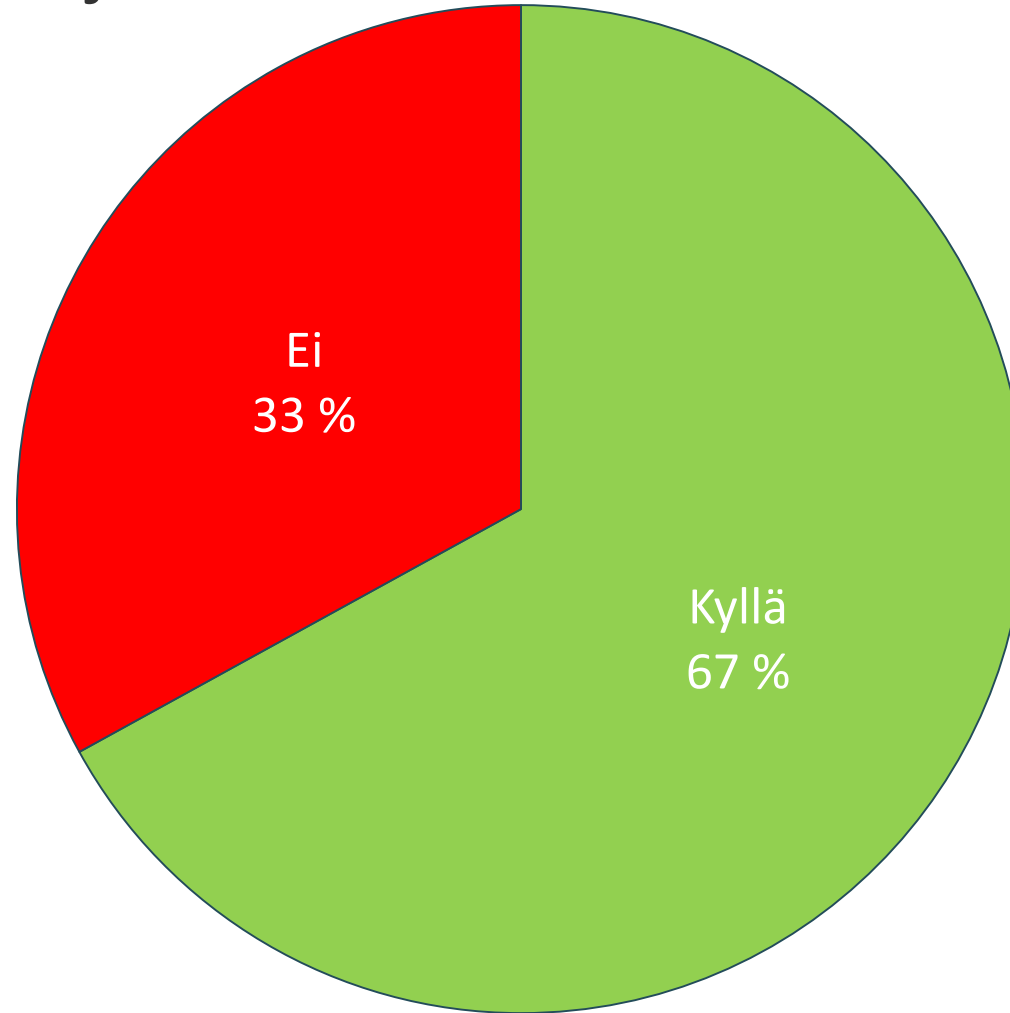

99 n

Kansainvälinen yhteistyö?

- Ainakin benchmarkausta muiden pohjoismaiden parlamenttien kanssa
- EASTR, MOU (Ruotsi, Norja, Suomi), Länsstyrelsen Västerbotten...
- Hallinnon avoimuus vahvistaa demokratiaa, ihmisoikeuksia ja kestävää kehitystä ja Suomi (UM) edistää näitä tavoitteita aktiivisesti kansainvälisillä foorumeilla sekä mm. demokratian edistämiseen erikoituneissa hallitusten välisissä järjestöissä
- Kotus on pitkään ollut mukana pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä selkeän ja ymmärrettävän viranomaiskielen edistämiseksi
- Eurooppakoulu-verkostossa
- KV-kehittämishankkeita
- Oikeusministeriön koordinoimassa demokratiapoliittisessa työssä yksi painopiste on kansainvälisessä ja EU-yhteistyössä
- Osaavan työvoiman hankkeet, Talent Boost, vienninedistäminen
- Osana tiedeyhteisöjen verkostojen toimintaa
- Tietyt kv-projektit
- EURES-yhteistyö sekä IHT International House
- Tästä esimerkkejä ovat kansainväliset sopimukset, jotka ovat verkkosivuilla nähtävänä. Hallinnon osallistavuutta ja valmistelun avoimuutta tuodaan esille kertoessamme toiminnastamme kansainvälisille kumppaneille (mm. suurten reformien valmistelu, opetussuunnitelmien laadinta jne.). Toimintatapojen avoimuutta edistetään myös monenkeskeisessä ja EU-yhteistyössä.
- Virasto osallistuu lukuisiin kansainvälisiin yhteistyöryhmiin, joissa vaihdetaan tietoa ja lisätään siten avoimuutta.
- VM/VKO:n kansainvälinen yhteistyö
- Lappajärven geolukion yhteistyökumppani Japanissa, Kraatterijärven Geopark-hanke (yhteistyötä Saksan ja Japaninkanssa)
- jäsenenä useissa kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa, mm. WHO:n WHO Age-friendly Cities -verkostossa
- tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa pohjoismaisesti että Euroopan laajuisesti. Lisäksi osallistuvaa budjetointia toteutetaan Barcelonan kanssa yhteiskehittäen
- Osana valtiovarainministeriön OECD:n tilaisuutta
- Tavoitteena tulevaisuudessa.
- Pyrimme tuomaan avoimen hallinnon asioita esille kv-verkostoissa, joissa toimimme.
- Länsirajalla on rajayhteistyötä Ruotsin kanssa. Saamenkieliset materiaalit edistävät rajayhteistyötä Suomen ja Ruotsin kanssa.
- Mukana VM:n vetämässä hankkeessa

22. Onko organisaationne vahvistanut henkilöstön yhteyksiä kansalaisjärjestötoimijoihin osallisuuden edistämiseksi?

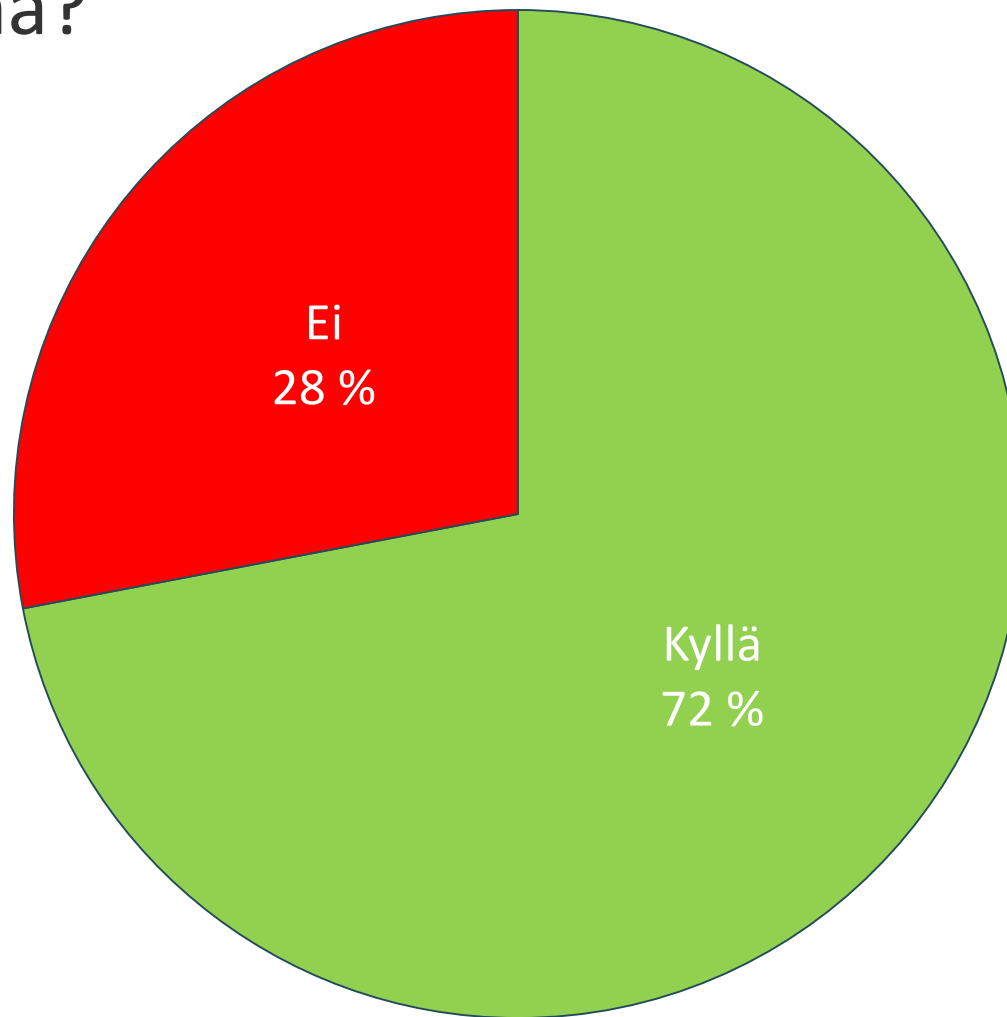

98 n

Kansalaisjärjestöyhteydet osallisuuden edistämiseksi?

- Mm. Potilasneuvottelukunta ja Lääkeinformaatioverkosto
- Järjestöt tiiviisti mukana (esim. varautuminen, nuorten syrjäytymisen ehkäisy, kulttuuritoimi, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen)
- Esim. hoitohenkilöstöjärjestöjen kanssa yhteistyö
- Esim. Metsähallituksen prosessin yhteydessä (tutkimus- ja geenivarametsät)
- Yhteyksiä mm. (näkö)vammaisjärjestöihin, vanhusjärjestöihin jne.
- Kannustetaan osallistumaan osallisuutta vahvistaviin tapahtumiin
- Hankekohtaisesti
- Ennakoiva talousneuvonta sidosryhmäyhteistyötä myös kansalaisjärjestöjen kanssa
- Kolmas sektori on mukana työllisyyspoliittisissa hankkeissa
- ”Risen lista”: Kriminaalihuollon tukisäätiö, KRIS ry, Settlementijärjestöt, Sininauhaliitto, Sininauhasäätiö, Silta-Valmennus, Ensi- ja turvakotien liitto, Helsinki Missio (Aggredi), Autismsäätiö, Miessakit ry, Seta, Via Dia, Romano Missio, Martta-liitto, SPR, Takuusäätiö, Suomen mielenterveysseura, Mieli ry, Nuorisoasuntoliitto, Vailla vakinaista ry jne.
- Asiakkuuden toimintamallin mukaisesti tavataan kansalaisjärjestöjä vuosittain.
- Kansalaisjärjestöt ovat UM:lle tärkeä yhteistyökumppani ja UM on mukana KANE:ssa
- Yhteyksiä kansalaisjärjestötoimijoihin selkokielen verkostoissa, kielilautakunnissa on edustajia myös useista järjestöistä
- Osana sidosryhmätyön kehittämistä on vahvistettu yhteyksiä myös järjestökenttään
- Useita verkostoja ja neuvottelukuntia, joiden tarkoituksena on vahvistaa yhteyksiä kansalaisjärjestöihin ja kansalaisyhteiskuntaan
- Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö
- Ministeriön toimialasta johtuen yhteydet kansalaisjärjestöihin ovat jo entuudestaan tiiviit.
- Yhdistysillat.
- Järjestetty foorumitilaisuuksia nuoret, vammaiset/vanhukset
- Järjestöyhteistyö ja -verkostoituminen on strateginen kehittämispäämäärä.
- Kaikkia kannustetaan kumppanuuteen ja yhteistyöhön kaupungin arvojen ja toimintatapojen mukaisesti.
- Järjestöyhteistyön tiivistäminen on työn alla.
- Tehdään yhteistyötä yhdistysten kanssa eri tilanteissa
- Kyläyhdistykset, järjestöneuvottelukunta, järjestöfoorumi tai vaikuttamistoimielimien kautta
- Yhteisö- tai järjestökoordinaattori edistää
- Järjestötoiminnan kehittäminen on osallisuusohjelman painopiste.
- Sivistystoimi pitää yhteyttä kansalaisjärjestöjen kanssa.
- Alueellinen kansalaisjärjestöakatemia, elämänkaariverkoston toiminta, asukastupaverkoston toiminta, palvelukeskittymissä tapahtuva verkostotyö
- Mm. kulttuurin ja liikunnan alalla
- Kaupunki valitsee ja palkitsee vuosittain vapaaehtoistoimijan (halutaan nostaa esiin vapaaehtoistyön ruohonjuuritason tekijöitä)
- Pormestarit kylässä –toimintamallilla
- kansalaisjärjestöjen kanssa käyty neuvotteluja valmisteluvaiheessa myös ennen luonnosvaihetta
- Tiivis yhteistyö on arkipäivää (mm. järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimiin)
- Järjestöyhteistyöasiantuntija koordinoi yhteistyötä
- Tiivistä verkostoyhteistyötä kansalaisjärjestötoimijoiden kanssa (työryhmin ja kumppanuuspöytä)

23. Kehitättekö osallisuutta systemaattisesti myös organisaationne sisäisenä käytäntönä?

99 n

Organisaation sisäinen osallisuus?

- AVI-Ely-strategia, Julkisen hallinnon strategia
- CAF-strategiakysely henkilöstölle vuosittain, toimistokokouskeskustelua kuukausittain, tukea tärkeissä asioissa viikoittaisissa kokouksissa
- Kulttuurikartta, yhdenvertaisuussuunnitelma
- Henkilöstöä osallistettu strategiatyössä, arvojen uudistamisessa jne.
- Intrassa Ideapaja (ideat otetaan käsittelyyn kolmen viikon kuluessa)
- Ministeriö kehittää mm. sidosryhmäyhteistyötä ja vuorovaikutusta sen osana.
- Henkilöstöä osallistetaan kehittämistoimintaan
- Tärkeää ja arvojen mukaan
- Organisaatorakenteessa sekä oppilaiden osallisuutta oppilaskuntahallituksessa ja oppitunneilla
- Osallistava ja osallistuva vuorovaikutus on toimintakulttuuriperiaate.
- Osallistavat työskentelyalustat ja -kyselyt
- Osana vuorovaikutuksen edistämistä
- Sisäinen keskustelukanava, keskustelutilaisuudet
- Sisäiset dialogit
- Sisäministeriötä työyhteisönä koskevissa asioissa (arvojen määrittely, tiimityön kehittäminen, organisaatiomuutokset) henkilöstön osallistaminen on pääsääntö ja lähtökohta.
- Strategia ja hyveet tehty osallistaen
- Strategian ja toimitilahankkeen läpivienti
- Kehittämispulssi (systemaattisuuden sijaan) henkilöstön osallistamiseen syntyi etätyö- ja hybridityösiirtymissä
- Työhyvinvointinäkökulman näkökulmasta henkilöstö osallisuutta kehitetään
- Virkamiehiä otetaan erilaisiin työryhmiin ja valmisteluihin mukaan yhä enenevässä määrin uuden organisaation aloitettua.
- VMBaro-tulosten perusteella kehitetty mm. toimintakulttuuria ja osallisuutta
- Esim. strategiaprosessi toteutettiin osallistavasti.
- Henkilöstöä kuullaan yt-lain mukaisissa asioissa ja muissa valmistelutilanteissa tarvittaessa.
- Avoin hallinto ja osallisuus -työryhmä toimii ohjausryhmänä ja yhdistää vastuualueet
- Jaamme tietoa eri hallintokuntien välillä.
- Johdon ja henkilöstön vuoropuhelu aamiaistapaaminen/teams noin kerran kuukaudessa
- Käytössä on osallisuusmalli, jota kehitetään ja arvioidaan
- Osallisuuden toimiala, osallisuusjohtajan virka, poikkileikkaava käytäntö, sekä osallisuusohjelma ja strateginen osallisuuden suunnittelu
- Osallisuus on kaupunkistrategian kärkihanke.
- Vuorovaikutussuunnitelman osallisuutta koskevat tavoitteet - osallisuuden tiimi ja osallisuuden ohjausryhmä toimivat myös kaupungin sisäisinä, toimintaa ohjaavina ja tietoa lisäävinä rakenteina
- Pyritään kysymään työntekijöiden mielipidettä
- Toimialoilla omat osallisuusryhmät. Henkilöstön osallisuusmahdollisuuksien parantaminen on osa henkilöstötyön linjauksia.
- Mm. strategiatyön henkilöstön osallistaminen, valmistelussa ja jalkauttamisessa
- Mm. vakiintuneet henkilöstön kyselytunnit, Innoduel-osallistamisen ja yhteiskehittämisen prosessit (strategian valmistelu)
- Osallisuuden asiantuntijoita/koordinaattoreita ollaan rekrytoimassa. Intranetissä on vuorovaikutteisia toimintoja jne.

Hyviä käytäntöjä valtiolla (25 tekstivastausta)

- Asiakasraati
- Ennakoivasta talousneuvonnasta voi toiminnan vakiinnuttua kehityttyä hyviä käytäntöjä.
- Fyys. ja sähkö. kuulemismenettelyt
- Henkilöstöinfotallenteet ja aineistonjako, avoin (kahvipöytä)keskustelukulttuuri Teams-ryhmissä, johtoryhmän ja YT-toimikunnan muistiot nähtävissä henkilöstölle + kysymyksiä johdolle vastattavaksi
- Henkilöstön osallistaminen on tausta-ajatuksena organisaation kulttuurikartassa. Strategian uudistamistyössä on voimakkaasti osallistava ote.
- Innokylä
- Innostunut ja avoimesti viestivä ylin johto (2)
- Kotus-tori kuukausittain henkilöstölle, osastorajat ylittävät ryhmät
- Maahanmuuttodialogit
- Oppilaitosyhteistyö.
- Laaja ja avoin viestintä.
- Organisaatorakenne ja roolit vahvistavat osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.
- Pienessä yhteisössä avoimuus toimii.
- Saavutettavuus huomioitu -leima (myös saavutettavuustiimi)
- Selkeä virkakieli. Tiedon saatavuus ja visualisointi.
- Somen käyttö
- Työstä läpinäkyvää (uutiskirjeissä ja nettisivuilla viestimällä)
- UM:n alueyksiköiden maatiimit järjestää ns. maafoorumeita (sidosryhmäosallisuus ja avoimuus)
- VMBaro (sisäisesti), saavutettavuus (ulkoisesti - asiakkaat ja sidosryhmät).
- Vuoropuhelua varten on tehty Väylänpidon vuorovaikutusohje
- vaatii resursointia, ei synny sivutuotteena

Hyviä käytäntöjä kunnissa (12) ja hyvinvointialueilla (3)

- Ajantasainen osallisuusohjelma
- Avoin hallinto ja osallisuus -työryhmä
- Selkeä kieli ja avoin päätöksenteko
- Kaupunki julkaisee mm. virkamiespäätökset
- Osallistu kaupungin suunnitteluun
- Kerrokantasi.hel.fi
- Helsingin kaupungin kehittäjäyhteisö
- Pormestarin asukasillat Helsinki-kanavalla ja hel.fi:ssä
- Digipalveluiden kaikille avoimet kehittämisoppaat digi.hel.fi-sivustolla (mm. saavutettavuusmalli.hel.fi, Helsinki Design System ja <https://pelikirja.hel.fi>)
- Avoimen datan palvelu (Helsinki Region Infoshare)Osallistuva budjetointiomastadi.hel.fi
- Maaseudun pitäjäraadit
- Alueilla toteutetut avoimet kaupunginhallituksen kokoukset
- Palautekanavat
- Osallistava budjetointi, osallistuvan budjetoinnin malli
- Osallisuuden toimintamalli (ohjeena)
- Lasten parlamentti, lakisääteisten neuvostojen taloudellinen tukeminen, nuorisovaltuuston edustajilla edustus kaupungin päätöksentekoelimissä
- Seminaarit
- Esittely-/kuntalaistilaisuudet
- Pormestarin iltakoulut
- Pormestarit kylässä -toiminta,
- Oulun kaupungin alueellinen kansalaisjärjestöakatemia
- Avoimen hallinnon edistämistyössä verkostomainen työskentelytapa
- Pienen kunnan rajalliset resurssit eivät riitä
- Säännöllinen yhteydenpito eri toimijoiden kesken (kuntalaiset, yritykset ja järjestöt) ja päätöksien valmistelussa kuuleminen
- Toimiva Intranet, Siilijärvi-sovellus kuntalaisille ja OmaSiilinjärvi-portaali
- Valiokuntamalli, osallisuuden toimialan kokoaminen
- Avoimen hallinnon laaja kokonaisuus on koko johtoryhmän tehtävää.
- Strategian luomisessa verkkoavovorihi-työkalua,
- Otakantaa.fi-palvelu linjauksia/palveluja kehitettäessä.
- Asiakasraati

SWOT-analyysi avoimen hallinnon tilasta

VAHVUUDET

- Eri työalueilla tehdään paljon. Kyselyllä saatiin hyvin myös tekstivastuksia, joista saa tarkempia havaintoja avoimen hallinnon tilasta.
- Avoin hallinto on kaikkien yhteinen asia: suuressa osassa organisaatioita se on osa strategiaa tai muuta keskeistä tekemistä.

HEIKKOUEDET

- Osataanko sanoittaa ja tunnistetaanko kaikkia tekoja, joilla edistetään avointa ja hyvää hallintoa.
- Tekemiset voivat olla hyvin eri tasoisia – tai vielä tuntemattomia (esim. osallistava budjetointi tai deliberaatio ymmärretään ja toteutetaan hyvin eri tavoin)
- Arviointi ja seuranta ovat haasteellista

MAHDOLLISUUDET

- Aina voi parantaa ja alkaa tehdä tekoja hallinnon avoimuuden edistämiseksi – nyt etenkin hyvinvointialueiden käynnistyessä. Tässä auttaa myös avoimen hallinnon työalueympyrä ja hyvät käytännöt.
- Hyvien käytäntöjen aktiivinen jakaminen kotimaassa ja kansainvälisesti.
- Yhteisesti ymmärretyt käsitteet voivat lisätä ymmärrystä avoimen hallinnon tilasta. (Mm. deliberaatiota mainittiin kyselyssä paljon, mikä herättää kysymyksen, missä laajuudessa ja määritelmässä sitä on toteutettu.)

UHAT

- Tärkeää on, että organisoinnissa olisi annettu selkeä vastuu ja mandaatti avoimen hallinnon edistämiseksi.
- Jääkö vain pienen porukan asiaksi ja suppeasti tulkituksi (esim. että olisi pelkkää viestinnän työaluetta) vai onko aidosti saatu ”kaikkien asiaksi” ja yhteistyöksi?
- Resurssipula pienissä kunnissa
- Tässä ajassa (kriisien keskellä) avoimen hallinnon edistäminen ja sen sanoittaminen vaatii tarkkuutta ja kontekstin ymmärrystä. Unohtaa ei sovi julkisuuden ja avoimuuden periaatteita muuttumattomina ja lakiin pohjautuvina perusarvoina.

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

Lisätietoja:

avoinhallinto@gov.fi

